

Palaus rurals a Mallorca: la reestructuració del Palau de Sineu (1309)

JAUME SASTRE MOLL

La decisió de Jaume I el Conqueridor de repartir els estats entre els seus fills va tenir nefastes repercussions polítiques pels seus descendents, a causa de les ànsies imperialistes del primogènit i del desig d'independència i autogovern del príncep Jaume.

També podríem afegir que a les dues branques dinàstiques que iniciaren Pere i Jaume hi hagué personatges amb postures encontrades: la del sobirà pactista, amant de la concòrdia; i la del rei altiu i de tarannà cavalleresc, que actuà d'una manera impulsiva, a vegades poc reflexiva, o maquiavèlica i sense escrúpols.

L'alternança d'aquests dos models humans en les figures de Pere III el Gran, Alfons III el Liberal, Jaime II d'Aragó, Alfons IV el Benigne i Pere IV el Cerimoniós per part de la Corona d'Aragó i de Jaume II, Sanxo I, Felip de Mallorca i Jaume III a la Corona de Mallorca, van fer perillar, en un primer moment, la pròpia existència del regne insular com un reialme independent i sobirà, però al final del segle XIII la Fortuna va fer coincidir les figures de Jaume II de Mallorca i Jaume II d'Aragó que, malgrat la fermesa de caràcter d'ambdós, eren sobirans més partidaris del pacte i de l'avinentesa, en els quals primà el seny i la concòrdia sobre altres pretensions.

No succeí el mateix quan coincidiren a cadascun dels regnes personatges com Jaume III i Pere IV, en els quals l'altivesa, l'orgull, la rencúnia i l'odi els portaren a un enfrontament directe, del qual resta com epíleg la fugaç, però brillant Història de les Illes Balears, que es tanca amb la tràgica mort del sobirà mallorquí en el camp de la Batalla de Lluçmajor l'octubre de 1349.

Així doncs, quan Jaume II de Mallorca va recobrar el regne de mans del seu nebot Jaume II d'Aragó, el 1298, el nou rei va aplicar a les illes de Malloca i Menorca tot un seguit de mesures amb les que pretenia organitzar el territori illenc per convertir-lo en l'eix principal dels seus estats.

Aquelles directrius, encaminades a consolidar diferents aspectes dels territoris insulars apuntaven cap a una concentració del poder senyorial en la persona del monarca, en detriment del poder dels grans nobles descendents de la conquesta; les mesures preses servien per estimular la repoblació de les àrees rurals, minvant la població ciutadana i atraient gent d'altres zones continentals; fixarien les bases d'una política econòmica

pròpia, amb la pretenció d'independitzar-se dels lligams que l'unien amb la Corona Catalano-Aragonesa i capgirarien l'aspecte islàmic que encara tenia la Ciutat de Mallorca, per revestir-la del nou gust artístic que, amb una extraordinària vitalitat, s'extenia amb èxit per tota Europa occidental: el gòtic.

És evident, que a Mallorca la monarquia pretenia potenciar dos espais diferenciats, però alhora complementaris: la Ciutat, com a centre neuràlgic dels seus territoris insulars, i l'àrea rural, com l'espai de provisió de l'àrea urbana.

A l'àrea rural, la planificació reial pretenia tres objectius bàsics: potenciar la repoblació d'un territori buit a resultes dels esdeveniments posteriors a la conquesta de 1229; procurar la defensa del territori amenaçat constantment des de la mar i crear àrees d'esbargiment pels monarques, aptes per practicar la caça.

El primer objectiu s'aconseguiria mitjançant la promulgació de les ORDINACIONS, de data incerta però propera al 1300, que reglamentaven l'actuació dels nous repobladors a les àrees assignades com a noves pobles i en els petits nuclis urbans ja existents.

El segon, tenia per finalitat reforçar els nuclis de població costaners: Alcúdia, Felanitx (¿) Capdepera i La Palomera, als quals desitjava encerclar de murades per fer front a la constant amenaça piràtica i corsària; també es reforçarien els castells roquers de l'interior de l'illa (Alaró, Santueri i del Rei a Pollença) amb la idea d'acollir la població dels seus voltans en cas d'una imminent invasió, una vegada convertides les seves propietats en terra esvaïda; però també es remodelaven tres palaus residencials pels monarques a Sineu, Manacor i Valldemossa, i es compraven terrenys per crear dues deveses, una a Ferrutx (Artà) i l'altra a El Teix (Valldemossa).

És evident, que la monarquia mallorquina havia elegit el regne de Mallorca com a lloc d'estança ocasional i d'esbarjo, i per aquesta raó manà construir de nova planta i acondicionar acuradament el castell de Bellver, en el Puig de la Mesquida, proper a la ciutat; però a més, manà reestructurar unes velles propietats que convertí en palaus, com els de Sineu i Manacor, en el centre de l'illa, a poca distància de la devesa de Ferrutx, i el Palau de Valldemossa, que junt a la casa del Rei Sanxo a les proximitats d'El Teix, també posava de manifest l'afició dels sobirans mallorquins a les activitats cinegètiques.

El castell de Bellver, construït entre 1305 i 1316, era concebut més com a castell residència que reducte defensiu. Iniciat en temps de Jaume II, va ser finalitzat durant el regnat de Sanxo el qual, durant les seves curtes estances a Mallorca, preferia els aires frescs de Bellver i Valldemossa que les molestes i desagradables olors d'una ciutat abigarrada de gent i en plena transformació.

No pot sorprendre doncs que un document tan important com era la Setència Arbitral, que dirimia entre els síndics de Ciutat i els síndics forans sobre el repartiment o contribució entre uns i altres de les despeses fetes per raó de certes embaixades, fos signat

per Sanxo I en el castell de Bellver de Ciutat de Mallorca a principi de juliol de 1322.¹ El document, per si mateix important, és una primera prova de la tensió existent entre la Ciutat i la Part Forana de l'illa.

En aquesta reunió, a més del rei, hi havia en qualitat de testimoni el bisbe Gui Terrena, acompanyat del canonge Bernat; el noble senescal Guillem de Canet; Berenguer Maynard, canceller de Narbona; Galceran Sacosta, arxidiaca de l'església d'Urgell; Ramon Villar, jutge i doctor en lleis; Dalmau de Banyoles, senyor de Banyoles; Huc de Totzó, almirall de l'estol reial; Guillem de les Fonts, porter major i cavaller; Nicolau de Sant Just, tesorero, i tots els consellers del rei. Actuava de secretari el notari Bernat de Vilanova.

La celebració d'una reunió d'alt nivell com aquella en el mes de juliol, en la qual s'havien congregat personatges de rang, molts d'ells residents a Ciutat, es devia més a una qüestió de salut del rei que a altra cosa. El mes de juliol a Mallorca sempre s'ha caracteritzat per les altes temperatures i la xafogor. I el rei, present aquells dies a l'illa, residia a Bellver segurament per evitar la calor. El rei Sanxo patia d'ofegor i durant els estius preferia els llocs elevats i frescs i els espais oberts, com Bellver i Valldemossa, i rebutjava l'aire calent i sofocant de la Ciutat.²

A més, al voltant de Bellver els reis havien manat crear una devesa que, amb la seva típica vegetació mediterrània, ha arribat a nosaltres amb no poques modificacions.

Les breus notícies de què disposam del palau de Manacor, del qual tan sols resten indicis, les devem a les protestes fetes en el seu moment (1924 i 1925) per alguns membres de la Societat Arqueològica Lul·liana de Palma, en assabenter-se de la intenció del seu enderroc.

Marcel Durliat³ dubta que la construcció fos anterior al segle XIV, recolçant-se en què el rei Jaume II havia comprat unes cases a Manacor el 1300, i que entre 1307 i 1309 queda constància documental d'alguns treballs en elles per la seva adequació.

De fet, en el mes de març de 1300, els Procuradors reials compraven a Pere carnisser i a la seva esposa Geraldina unes cases a Manacor,⁴ i el domini directe que sobre aquelles *tenia Pere Corney i la seva dona Margarita*.⁵

Però aquelles cases pareix que sofriren una important reestructuració entre el mes de juny de 1322 i el mes de gener de 1323, amb la qual el mestre picapedrer Llorenç de Santa Creu les convertí en una residència reial.

Encara que desconexim moltes de les seves estructures formals, podem dir que les *cases ocupaven el contorn d'una clastra, el traçat de la qual encara subsisteix avui. La*

¹ Álvaro CAMPANER: *Cronicón Maioricense*, Palma 1967, 135-138, doc. 122.

² Jaume SASTRE MOLL: "Realitzacions urbanístiques de Jaume II i el Castell de Bellver de la Ciutat de Mallorca, a Bellver 1300-2000", *700 anys del castell*. Ajuntament de Palma, Palma, 2001, 30-31.

³ Marcel DURLIAT: *L'Art en el Regne de Mallorca*, Mallorca, 1964, 160-161.

⁴ ARM, Real Patrimoni (RP) 2035, 11; Publ. Per J. MUNTANER; J. VICH: *Documenta Regni Maioricarum (miscelànies)* ... doc. 50.

⁵ ARM, RP 2.035, 10v-11.

*façana principal, composta d'una planta baixa i un pis, vorejava la Plaça del palau, al cap de l'església parroquial. Tenia un aspecte sever, amb finestres i un portal de mig punt.*⁶

El mestre Pere Johan, un menestral d'un cert renom a Ciutat i fuster reial, anà a Manacor per dirigir les obres de fusta del palau. Però abans, va fer embarcar les grans bigues de fusta necessàries per l'obra a les Darassanes de Ciutat, en la nau d'en Domènec Julià, perquè les transportàs a Porto-Colom, des d'on serien duites amb més facilitat a Manacor.

Però com les 34 bigues transportades no foren suficients, els barquers Francesc Moragues, En Noguera i En Cardona en transportaren altres 60 en altres tres viatges.⁷

En aquesta obra s'utilitzà almangre per pavimentar les estances del palau, trespol que recorda aquell mateix descrit per G. M. de Jovellanos en el castell de Bellver.

Malgrat tot, la història d'aquesta residència reial resta en un fosc anonimat. Sabem que a finals del segle XV el seu estat era llastimós, de manera que el rei Ferran el Catòlic el donà a Joan Ballester, el seu secretari, amb un document datat a Toledo el 2 d'agost de 1480.⁸

A la població de Sineu, per ser un lloc estratègic de l'interior de l'illa i on es celebrava un concurrít mercat, la monarquia disposà la construcció d'una altra residència reial.

Els treballs d'acondicionament del palau per rebre els sobirans mallorquins sembla que començaren a finals de setembre de 1309 a corre-cuita, ja que en aquelles dates el rei Jaume II i el seu fill Sanxo tenien intenció de fer-hi una estada temporal. Això fa pensar a Durliat que les obres es tractaven més d'una remodelació d'un immoble antic, possiblement en part d'època musulmana, que de la construcció d'un edifici de nova creació.⁹

Els dos palaus, un situat al centre de l'illa (Sineu) i l'altre més a la part oriental (Manacor), pareix que foren utilitzats per la monarquia privativa com a centres d'esbarjo, sobretot quan els monarques decidiren practicar la caça a la devesa de Ferrutx, creada en uns terrenys pròxims a la parròquia d'Artà, i a les zones d'aiguamolls propers a Manacor, on proliferaven les aus i era un lloc adient per a practicar la caça amb falcó.

A la documentació de la Procuració Reial resten encara testimonis de la formació d'aquella devesa. Al 1302 els tresorers reials compraren d'en Arnau Benet tots els drets,

⁶ Marcel DURLIAT: *L'Art en el Regne de Mallorca*, 161.

⁷ Jaume SASTRE MOLL: "El alcázar de Manacor (Mallorca). Datos para su estudio", *Estudios Baleàrics*, Palma, 1984, 75-81.

A. T. "El Alcázar de Manacor", *BSAL*, XII, Palma, 1908-9, 106-109.

J. M^o Bover: *BOVER, J. M^o Noticias Histórico-Topográficas ...*, 69.

Marcel DURLIAT: *L'Art en el Regne de Mallorca*, 161.

Gabriel FUSTER: *Historia de Manacor*, Palma de Mallorca 1966, 64.

⁹ Marcel DURLIAT: *L'Art en el Regne de Mallorca*, 160, notas 80-84..

domini directe, laudemí, fatiga i les 22 lliures 16 sous censals que rebia sobre l'alqueria de Ferrutx, per 460 lliures mallorquines.¹⁰ Aquell mateix any, compraren els censals que Nato Ferragut rebia sobre les alqueries de Ferrutx, Benialgorfà i el rafal de s'alqueria d'es Camí (Artà).¹¹ El 1308 compraren a Pere Pasqual mig rafal també a Artà per 12 lliures,¹² mentre que al 1313, ja en època de Sanxo I de Mallorca, els Procuradors Reials compraren a P. Biscarra part d'una alqueria, per integrar-la a la Devesa de Ferrutx per 62 lb. 10 sous.¹³

Una vegada adquirits tots aquests territoris, els límits assolits per la devesa foren aquests, segons L. Lliteras.¹⁴ *Del cabo de Ferrutx a la desembocadura del torrente de Na Borges y de la costa del Puig Morey, las Oscas, Ermita, Puig de Sa Marta, Xeroi, Bec d'En Ferrutx y las llanuras de Sa Canova y rafal Pall, hasta el cauce del antedicho torrente, en el interior.*

La formació d'una altra devesa, o lloc de caça, queda palesa amb les compres territorials fetes pels Procuradors Reials a les parròquies de Bunyola i Valldemossa.

Els tresorers compraren pel rei, el 1301, dues jovades de terra i unes cases a Pere Roig i a la seva esposa Elisen que tenien al Puig del Teix per 32 lliures.¹⁵ I a Pere Terrasa i Na Celia el dret senyorial que tenien i un censal de 5 morabatins que rebien sobre el Puig del Teix.¹⁶

Juntament amb aquestes propietats, compraven altres 16 lliures censal a Tomàs de Quintana que rebia sobre les alqueries de Valldemossa i d'una altra de propietat d'Arnau Johan, per un valor de 210 lliures mallorquines.¹⁷

Aleshores, disposam de poques notícies que ens informin de la construcció de l'antiga residència valldemossina convertida en palau reial, conegut com Palau del rei Sanxo. Tot fa pensar que en aquesta ocasió s'aprofitava una antiga edificació aixecada sobre el Pujol, que dominava el camí de l'Estret de Valldemossa, únic accés a la vila.

Segons Durlíat sembla que al 1309 les obres d'acondicionament eren a punt d'acabar. Però anualment la Procuració Reial va destinar certes quantitats per fer front a les possibles reparacions i desperfectes que sofria el palau: acondicionar els estables (1320),

¹⁰ ARM, RP 2035, 25v; Regestat Maria BARCELÓ CRESPI: "Promoción del área rural de Mallorca: Adquisiciones territoriales de Jaime II", *XI Congreso de Storia della Corona d'Aragona*, Palermo, 1983, 141 doc. 16.

Jaume SASTRE MOLL: "Economía y Sociedad de Mallorca en la primera mitad del siglo XIV", *Quince anys dels Premis d'Investigació Ciutat de Palma (1970-1984)*, Palma, 1986, 44-45.

¹¹ ARM, RP 2.035, 25v-26; Publ. Llorenç LLITERAS: *Artà en el siglo XIV*, Palma 1972, 307.

¹² ARM, RP 2.035, 28; Publ. José RAMIS DE AYREFLOR: *Antigues Possessions d'Artà*, Ciutat de Mallorca, 1933, 97-8 i Llorenç LLITERAS: *Artà en el siglo XIV*, 308-9.

¹³ ARM, RP 2.035, 4; Jaume SASTRE MOLL: "Economía y Sociedad de Mallorca en la primera mitad del siglo XIV", 45.

¹⁴ Llorenç LLITERAS: *Artà en el siglo XIV*, 143.

¹⁵ ARM, RP 2.035, 13; Publ. J. MUNTANER; J. VICH: *Documenta Regni Maioricarum...* Palma de Mallorca, 1945, 77-78, doc. 56.

¹⁶ ARM, RP. 2.035, 25v.

¹⁷ ARM, RP 2.035, 17-17v.

reparació de les teulades de la cambra de la reina, substituir els canons que conduïen les aigües pluvials...

La documentació també és parca quant a notícies de la seva estructura. Les diferents cambres que configuraven el palau es disposaven entorn d'una gran clastra de 42 metres per 14'5 metres, les quals rebien aquests noms: *el palau* o sala reial, *la cuina i el rebost*, *la cambra de la regina* ... conjunt provist d'un portal d'entrada de pedra viva i envoltat d'un vall.

Entre les conduccions d'aigua més rellevans cal esmentar l'existència d'un aqüeducte que portava l'aigua d'una font, situada al nord de la vila, fins a uns estanys, situats al centre de la clastra, on hi havia un brollador.¹⁸

Segons les anotacions de J. Binimelis,¹⁹ les parets de la sala noble estaven adornades amb cérvols esculpits en baix relleu, decoració que s'atribueix a una iniciativa del rei Martí I (1396-1410), encara que aquest rei mai visità Mallorca, ni residí a Valldemossa, ni utilitzà la devesa per practicar la caça.

Al respecte, Durlíat apunta que en aquestes escenes faunístiques es representaria la caça del cérvol, tan de moda a les pintures senyorials de l'època, i serien fetes de guix seguint una tècnica musulmana o mudèixar.²⁰

Els reis de la Casa de Mallorca degueren fer curtes estances al palau de Valldemossa, que era custodiat per un *obrer del palau*, al qual els Procuradors Reials li pagaven una soldada de 25 lliures l'any.

Però si els reis mallorquins feren curtes estades en aquest petits palaus, els reis de la Casa d'Aragó es desentengueren de les residències mallorquines. I aquesta mateixa desídia va fer que l'obrer del palau valldemossí Jaume Des Puig, a més de la paga anual que rebia, llogava les cases i altres dependències del palau a particulars (1397) sense el consentiment dels procuradors.

Així doncs, quan el bisbe i els principals del regne van demanar al rei Martí I que permetés l'assentament d'una comunitat de cartoixans a Mallorca, el sobirà va resoldre aquella situació cedint el palau valldemossí el 15 de juny de 1399 als monjos, amb alou franc, exempt de càrregues fiscals i a perpetuïtat.²¹

¹⁸ (1344) *Item feu adobar los aljups radons, que són en mig del palau on ve l'ayga* ARM, RP 3,547, 61.

¹⁹ Juan BINIMELIS: *Nueva historia de la isla de Mallorca ... any 1593*, Palma 1927, IV, 70.

²⁰ Marcel DURLIAT: *L'Art en el regne de Mallorca...*, 156-157.

²¹ Mateo ROTGER: "Documento del Rey d. Martín I. Donación del Palacio de Valldemossa para la erección de la Cartuja de Jesús Nazareno (1399)", *BSAL*, XII, Palma, 1909, 56-57.

D. GIRONA I LLAGOSTERA: "Itinerari del Rei Martí (1396-1402)", *Anuari Institut d'Estudis Catalans*, Barcelona, 1911-12 (any 1397, doc. 68).

De les obres de remodelació de les Cases del Teix queden molts pocs rastres.

Construïdes més com a pavelló de caça que d'estança reial, l'edificació era accessible, des de Valldemossa, a través d'un viarany que partia de la possessió de Sa Coma.

Les construccions del pavelló es disposaven entorn d'una clastra interior que, en conjunt, ocupaven un espai rectangular quasi quadrat, de 36 x 30 metres. De les diferents habitacions i de la torre de l'època tan sols queden testimonis originals. A l'actualitat les cases i dependències han estat restaurades, intentant seguir els plànols originals.

La documentació del Reial Patrimoni de 1309 ens informa que la remodelació de l'edificació estava en una fase terminal, i que l'artista que intervingué en la decoració dels murs de la Casa del Teix fou Perpinyà Bonaventura, el mateix pintor que va embellir les sales del palau de Sineu.

Però és evident que l'interès d'aquest pavelló de caça no gaudia de la importància dels altres palaus, tant des del punt de vista constructiu com decoratiu, ja que fou construït i decorat amb les mínimes despeses, i per tant, amb materials de baixa qualitat. Pel que si resulta interessant el seu estudi estructural és per conèixer el sistema constructiu de caràcter popular en voga a principis del segle XIV, que amb poques modificacions ha perdurat a la ruralia fins el segle XX.

La política cinegètica

La política cinegètica practicada pels monarques privatis a Mallorca, no té un altre precedent ni una actuació similar posterior.

Els monarques mallorquins, com la majoria dels nobles i grans senyor feudals eren aficionats a la caça amb les seves diferents modalitats: monteria, cetreria ... activitats que gaudien d'una gran acceptació entre les altes dignitats tant civils com eclesiàstiques i en les quals nobles i reis invertien grans sumes de diners.

Però el panorama faunístic a les illes no era molt encisador per un rei amant de les bones caceres. Tant a Mallorca com a Menorca predominava la caça menor, circumstància poc atraient per l'amant de la cinegètica. I segurament per això, tota vegada que Jaume II comprà els terrenys de Ferrutx, ho va fer per repoblar aquells territoris amb animals venatoris.

Sembla ser que a les mateixes marines de Llucmajor i en altres zones de garriga del SE de l'illa, es criaven cérvols en estat salvatge que, una vegada capturats, foren transportats a l'illa de la Porrassa.²² des d'on, via marítima, foren translladats a la devesa de Ferrutx per repoblar-la. Més tard, ja en època de Sanxo I, la devesa, a més d'aconseguir la seva màxima extensió territorial, va ser repoblada amb porcs senglars,²³ faisans i garces; els

²² (1309) *Item donarem an Casteyó, saig que seguí en Michel Rotlan a Luchmaior, e menà seros del Senyor Rey a la Porrassa* 4 s. 3 d. ARM, RP 3.392, 14.

²³ (1311) *Item pagarem a l macip que menà senglars a la devesa de Ferruig* 6 s. ARM, RP 3.035, 63 i RP 1.865, 183.

primers duts segurament de Catalunya o del sur de França, mentre que les aus foren adquirides i dutes de València.²⁴

També els camps de Sóller, Valldemossa i Canet, entre altres, varen ser repoblats amb perdius i garces, i els governadors dictaren mesures proteccionistes perquè aquelles es poguessin reproduir amb facilitat.²⁵

És evident que una política cinegètica semblant no tornà a practicar-se fins èpoques modernes a Mallorca, circumstància que converteix als dos primers monarques mallorquins en uns reis amb una visió moderna de la caça.

Però si a les illes no hi havia llocs adients per practicar grans caceres, en els penya-segats de les seves muntanyes i costes es criaven nombrosos falcons que eren capturats pels *urxellers*, per després ser tramitats a Perpinyà pel seu ensinistrament i convertits en apreciades aus de caça.

De fet, en el palau reial de l'Almudaina el rei Jaume hi havia fet construir un falconar per guardar-hi les captures, que degudament ensinistrades eren un dels regals més preutats inclosos en les ambaixades dirigides als reis i sultans nord-africans, per respondre a les atencions i regals oferits per aquells.

Regalar un falcó era un detall de bon gust i d'alta distinció entre cavallers.

La utilització dels palaus forans mallorquins

Són poques les notícies que tenim sobre l'estada dels sobirans mallorquins als palaus forans. Sembla que al mes de setembre de 1309 els rei Jaume i el seu fill Sanxo tenien intenció d'ocupar el palau de Sineu (¿per practicar la caça a Ferreutx ?); al 1310 també tenim notícies de què Jaume II practicava la caça amb falcó a la bassa de Manacor.

Alguns anys després (1322), una breu notícia ens informa d'una altra cacera practicada a Ferrutx amb gossada per Sanxo I i la seva comitiva, segurament amb la intenció de minvar el nombre de senglars i cérvols que habitaven la devesa.²⁶ O aquella altra, celebrada per Jaume III, el 1337, en el Vall de la Nou, en la qual es practicà la caça del cérvol.²⁷

Aquestes breus notícies fan creure que els monarques mallorquins ocuparen accidentalment les residències de Sineu i Manacor. I que el rei Sanxo, afectat per l'ofegor,

(1313) *Item pagarem per VII quarteres d'ordi que despesen los pocs senglars que foren trameses a la devesa a raó de III sous la quartera* 1 lb. 8 s. ARM, RP 3.036, 18.

²⁴ (1320) *Dimecres a VII de maig donam an Ramon Bernat traginer que portà VI fayzans a la devesa de Artà los quals hi tramès lo Lochtinent en Dalmau de Banyuls per III jorns que hi estech a raó de III sous lo iorn* 12 s. ARM, RP 3.395, 131 i RP 3.396, 101.
Publ. per Llorenç LLITERAS: *Artà en el siglo XIV* ..., 324.

J. MUNTANER; J. VICH: *Documenta regni* ..., doc. 115.

²⁵ Eusebio PASCUAL: "Nuevas noticias sobre caza en Mallorca". *BSAL*, VI, Palma, 1895, 184-185.

²⁶ Llorenç LLITERAS: *Artà en el siglo XIV*, 147.

²⁷ (1337) *Item pagam an R. barquier qui anà a la Vayl de la Nou quant lo Senyor Rey anà cassar los seros i assò de manament d'en Andreu Guitar* 1 lb.

residí algun temps en el palau de Valldemossa. Però els monarques mallorquins preferiren romandre a les seves terres continentals del Rosselló, Montpeller i Perpinyà que a les illes.

Reincorporades les illes a la Corona d'Aragó el 1343, el monarques prestaren poca atenció als palaus forans mallorquins.

El palau de Sineu va ser ocupat en alguns moments pel veguer de fora, el qual hi tingué la seva cort. Però també serví de residència ocasional als Procuradors Reials quan aquests, des de la Ciutat, recorrien les viles d'Inca, Pollença, Sa Pobla, Santa Margalida, Sineu i retornaven a Ciutat, venent o recaptant l'import de les rendes reials.

Quan al 1395 Joan I el Caçador va arribar a Mallorca fugint de la pesta que assolava Catalunya, durant la seva curta estança el rei romangué a Bellver i en cap moment aprofità la visita per realitzar alguna cacera a les deveses mallorquines. És evident que els monarques aragonesos no es van interessar per Mallorca i menys pels seus petits i poc confortables palaus forans mallorquins.

La cessió del palau de Valldemossa als cartoixans, el 1399, i la donació del palau de Manacor a Joan Ballester per Ferran el Catòlic, el 1480, són proves evidents del precari interès de la Corona. Posteriorment, la donació del palau de Sineu a les religioses agustines al 1583 tancava un llarg procés d'abandó, que s'havia iniciat el 1343 amb el canvi de dinastia.

La reestructuració del palau de Sineu

La població de Sineu, situada al centre de les propietats reials del Pla de Mallorca, era el lloc més adient per a ubicar els òrgans administratius i de govern de la part forànea.

Creiem poder afirmar que l'impuls de la població de Sineu, com a cap de les viles forànees del seu entorn, es degué a la iniciativa de Jaume II quan, el 1309, va decidir reestructurar unes velles cases, d'un passat incert, per a convertir-les en un palau residència. Però a més s'observa, amb el pas del temps, que l'adequació del palau formava part d'una planificació més complexa que pretenia convertir la vila en el centre d'atracció dels camperols que habitaven els rafals i les alqueries del seu entorn.

Així doncs, en el decurs del temps, la presència d'aquell palau convertí la vila en un dels principals centres de comerç del Pla, en lloc de venda i recaptació de les rendes reials, ja que en ell hi feren residència els Procuradors Reials quan recorregueren l'illa, i en residència i cort del veguer de fora. Així doncs, en pocs anys, la vila es convertí en un dels mercats més importants de la ruralia mallorquina.

Les obres del palau.

En esser considerada una obra menor per M. Durlíat, la reforma del Palau de Sineu no ha merescut l'atenció que es mereix, tot i que d'ella es conserva un dels llibres d'obra més antic del Regne de Mallorca.

Aquest petit registre és un llibre confeccionat amb 16 fulls de paper de tamany major doblats, dels que resulten 32 pàgines (37'5 x 14'5 cms.), amb cobertes de pergami,

l'encapçalament del qual diu així: *En l'any de MCCC IX disapte XX jorns de setembra de menament d'En Miquel Rotlan e d'En Pere Figueru procuradors de les rendes del Senyor Rey comensam de pagar la manobra e les altres cozes del Palau de Sineu.*²⁸

Aquesta nota inicial ens informa que les obres en ell contingudes començaren a mitjan setembre de 1309, i acabaren a mitjan febrer de l'any següent, poc moments abans de que el rei Jaume i el seu fill Sanxo, acompanyat de la seva esposa, fessin la seva entrada a Sineu.

El document no diu sobre quines cases o grup de cases actuaren els treballadors. Tot fa pensar que, com ja diu M. Durliat, es tractava d'unes propietats reials que presentaven un estat llastimós i necessitaven d'una important reparació. Però l'immoble sembla que no era exempt. Junt a les primitives cases del palau n'hi havia d'altres: una de propietat de G. Davi de Muro i altres tres d'en Bartomeu Toreyó notari, que pocs anys després varen esser adquirides per la Procuració Reial per procedir a l'ampliació del palau.²⁹

De ser així, creiem poder identificar una de les illetes del nucli més primitiu de la vila de Sineu.

Els treballs de remodelació d'aquell alberg es concentrà en dues cambres, una destinada al rei i l'altra pels Infants reials. Però, en el decurs de les obres, els obrers necessitaren fer unes adequacions en altres indrets que ens permeten intuir l'estructura global de l'edifici.

Els mestre principal i director de les obres va ser el mestre fuster Jacme Thomàs, el qual, a mitjan setembre començà a descobrir la cambra on havien de romandre els Infants, en el segon pis.

Seguidament es reforçaren les cantoneres de les edificacions amb pedres escairades, ja que els murs originaris eren de tapial i oferien poca consistència per a suportar un bigam més ostentós.

A finals d'octubre es col·locaren les bigues, comprades per Jacme Dachs a un fuster de Ciutat, de manera que una vegada aixoplugades les estances, el pintor Perpinyà Bonaventura va poder decorar-les a preu fet.

²⁸ ARM, RP 1.104, 2

²⁹ (1323) *Item pagarem an G. Davi de Muro per l'alberch que'n comprarem de manament del Senyor Rey, lo qual eyl avia en Sineu per fer Cort e presó al dit loch, cor no n'a* 30 lb.

Item pagam an P. Perera de Sineu per V morabatins e quart que eyl prenia sobre lo dit alberch de cens, los quals hom feu estimar a prohomens dignes de fe, qui aquels estimaren a III lliures qui és a eyl per cascun morabatí, muntan 21 lb.

ARM, RP 3.039, 27v; RP 3.400, 40.

(1323) *Item pagarem an Berthomeu Toreyó notari per III cases, so és les II condretes e la Iª era cahuda, qui's tenien ab lo dit alberch d'en G. Davi que'n comprarem per aver compliment de pati a la dita Cort e pressó, en les quals eyl prenia de cens V morabatins e II sous abatuts II sous quel dit Toreyó ne feya de cens al Senyor Rey, e axí donaren li per la dita rahó* 17 lb.

ARM, RP 3.039, 28; RP 3.400, 40.

Tota vegada que les bigues foren col·locades, els manobres s'afanyaren en cobrir els porxos de teula i prepararen morter gros i prim, mentre els fusters eren ocupats en fer perxes i asserrar fusta pels travessers, col·locaven els xabrons i els picapedrers reforçaven els portals de les cambres sobiranes (de dalt) i *jusanes* (de baix) amb pedra blanca extreta d'una pedrera pròxima a la vila.

A mitjan gener de 1310, el fuster Esteva Peliser col·locava els premodels, picats a preu fet per G. Besseyha, mentre Jacme Thomàs posava fulla pintada a les cambres reials.

Pel mateix temps, el picapedrer Bernat Terrat s'ocupava de *picar e aseer l'escala de la capela e esplegà los portals de les cambres noves*.

En finalitzar el mes de gener es col·locava el trespol a les cambres, utilitzant una lliura d'almangra per coloretjar aquell. I finalment, dos picapedrers *exelbaren* (allisaren) a preu fet les tàpies noves dins e defora e axelbaren tots los padrisos de tot lo palau e taparen e exelbaren alguns forats tasques amb les quals acabava la reforma.

Abans de l'arribada dels reis, 26 dones *granaren totes les cazhes e els portxos dalt e de baix dels ayres dintra*. Pocs dies abans de l'arribada dels il·lustres personatges, en Jacme Thomàs acabava una part del mobiliari, com les taules de menjar, mentre que algú s'havia ocupat de *tirat grana de la carera defora lo palau e en feem aportar dues somades de romani* per festejar la benvinguda.

Acabades les obres, l'estructura del palau podria ésser aquesta:

Al voltant d'un pati rectangular, empedrat en alguns llocs o en la seva totalitat, en mig del qual hi havia un pou, es disposaven les estances en dos pisos, aixoplugades per unes teulades de doble vessant i per galeries cobertes d'una volada de fusta. Abaix, al primer pis, una petita estança servia de capella, que s'accedia per una escala feta de pedra en aquesta remodelació, el rebost del rei i la cambra del monarca, contigües a la cuina i *les privades* (latrines). El celler, també a la part baixa, disposava d'una porta que el comunicava directament al carrer nou.

El segon pis és menys conegut. Saben que sobre l'estança del rei s'ubicava la cambra dels Infants reials, la qual fou pintada i decorada per Perpinyà Bonaventura.

El conjunt disposava d'una torre quadrada, la qual el 1348 va ser enderrocada per un llamp i posteriorment reparada.

Els artifexs de l'obra.

Les obres de remodelació del palau va ser una iniciativa reial duta a terme pels dos Procuradors: Michel Rotlan i Pere Figuera, però ambdós delegaren en un ajudant seu, en Jacme Dachs³⁰ que feia d'enllaç entre aquells i el mestre principal de l'obra, el fuster Jacme Thomàs.

³⁰ (1311) *Item donam an Jacme Dachs per la sua quitació del dia de Santa Maria de mars estro a la festa de Sent Johan de juny e són III meses a raó de XVIII lliures X sous l'any puy no-li fo res donat de manament d'en A. de Codolet e manà que s sobresegues* 4 lb, 17 s. 6 ARM, RP 3.035, 43v.

A més, Jacme Dachs fou qui s'encarregà de comprar les grosses bigues a G. Mayosha de Ciutat i la fusta adient per confeccionar les taules de menjar, per tant, hem de creure que aquell degué restar atent a les necessitats de les obres i romandria algun temps en ella.

La intervenció dels mestres i personal no qualificat a les obres posa de manifest la seva importància. En elles hi treballaren un total de 10 fusters, 8 picapedrers, uns 3 tapiadors més un nombrós grup de manobres i dones, personal que dividim en dos grups perfectament diferenciats: els mestres i la mà d'obra no qualificada.

En total, els jornals pagats pels procuradors segons el quadern redactat i presentat per Jacme Dachs, sumaren un total de 1047, que es distribuïren així:

	Set.	Oct.	Nov.	Dec.	Gen.	Feb.	Març	Total
Fusters	8	20	59	90	121	7	4	309
Picapedrers	-	37	-	4	58	-	-	99
Tapiadors	-	8	-	-	7	-	-	15
Manobres	13	128	3	46	132	14	-	336
Dones	6	106	5	48	132	14	-	288
Total	27	299	67	188	435	26	5	1047

Entre els professionals, els mestres fusters foren els que tingueren una major intervenció dirigits tots ells per Jaume Tomàs, mestre major de fusta, que va percebre un salari de 24 diners, mentre que els altres cobraren 20 diners. Tan sols Joan Comes fuster va ser l'únic que cobrà un salari de la mateixa quantia que el mestre major.

Professionals:	
Mestres fusters	309
Mestres picapedrers	99
Mestres tapiadors	15
Total	423
Mà d'obra	
manobres	336
Dones obreres	288
Total	624

Els picapedrers pareix que eren dirigits per Bernat Terrat, el qual va rebre un salari de 30 diners, quantitat molt superior als altres mestres picapedrers que s'hagueren de conformar cobrant 24 diners, remuneració més alta però que la dels fusters i els tapiadors que intervingueren, aquests darrers amb salaris de 18 diners.

Tot fa pensar que tots aquests mestres era gent de Ciutat, contratada pels procuradors i desplaçada a Sineu per a treballar a l'obra del palau. Mentre que la mà d'obra i les dones que intervingueren eren gent de la mateixa vila de Sineu.

El salari cobrat pels manobres (homes) oscil·là entre els 14 – 15 - 16 diners, mentre que el de les dones contratades fou de 6 – 7 – 8 diners, la meitat de la remuneració masculina.

Segons el càlcul realitzat del seu treball, el 40% dels jornals foren treballat pels mestres i el 60% per la mà d'obra i les dones.

Quan al seu treball, els picapedrers, encara que tingueren una modesta actuació (intervingueren un total de 99 dies), treballaren en dues ocasions, en octubre de 1309 i en el gener de 1310.

Durant la primera intervenció reforçaren els angles de l'edificació, ja que els murs fets de tapiàl no eren suficients per a suportar la pressió de la cuberta de doble vessant. Una vegada cobertes les estàncies van *possar los premodels de les dites cambres, asech los portals de les dites cambres* i revestiren de pedra els llindars de les portes i les finestres. En el mes de gener Bernat Terrat també feu construir una escala, a la planta baixa *de la capela e esplegà los portals de les cambres noves*.

Acabant el mes de gener, els picapedrers Guillem Urgel i Berenguer Fiol *exalbaren a preu fet les tàpies noves dins e de fora, e exalbaren tots los padrisos de tot lo palau e taparen e axalbaren alguns forats*. Així doncs, creiem que el pis del pati i altres llocs (possiblement l'entrada del palau) eren emmacats amb pedra de riu, disposició tan comuna a les construccions rurals mallorquines.

La pedra blanca que utilitzaren pel reforçament de les parets i escala de la capella foren extretes d'una cantera pròxima a Sineu, que en aquells moments devia estar en plena activitat, ja que a més de proporcionar els materials utilitzats per a la construcció del palau, s'estava construint l'església parroquial baix la supervisió dels obrers Bernat Rabassa i P. Vaylfegó, els quals veneren a l'obra les pedres que els mestres necessitaren.

La calç utilitzada per a la fabricació del morter era portada d'un forn de calç proper a la vila; les teules foren servides per quatre teulers que treballaven prop de Sineu; l'arena, la terra, el pertreit, la pedra roja ... també eren materials servits del mateix lloc.

Una vegada acabades les estances reials, el pintor Perpinyà Bonaventura cobrà 14 lliures, a preu fet, per pintar els murs i decorar les parets, breu notícia que no permet afegir res més.

Els fusters, dirigits Jacme Tomàs, foren els professionals que tingueren una major intervenció, però el seu treball no és tan detallat. La seva tasca consistí en descobrir i tornar a cobrir les estances del palau, substituir les bigues velles per altres noves, col·locar els xabrons entre les vigues i clavetjar les planxes pintades del sostre, reutilitzant segurament aquelles que s'havien recuperats de la coberta anterior. La documentació ho expressa així: *enfustar fuyla e de cabirons els enbans dels ayres...* També fou el mestre fuster qui dirigir el treball de cobrir amb teules els terrats, i *de trespolar en los trespols de les dites cambres, simentar e planyar en les portes...* Els fusters acabaren la seva actuació construint portes, finestres i el mobiliari de les estances com les taules per a menjar, perxes...

La mà d'obra és representada per un nombre indeterminat de persones que diàriament cercaven un jornal.

Els dies treballats per jornalers munten 336 i els treballats per les dones 288, conjunt que representa el 60% dels jornals pagats per Jacme Dachs.

Els jornales eren ocupats en:

serviren les tàpies, aparelaren lo pertret, serviren lo maestra de pera blanca, serviren los maestres de les tàpies e los maestres qui cobriren en los portxos de teula, aparelaren mortar gros e prim, aseunar terra a ops de les tàpies, mudaren tota la fusta nova e vela del rebost del Rey al portxo del seler... les dones, serviren los dits maestres, aplegaren paylas, escuraren la privada de la recambra del Senyor Rey, agranar e a escombrar, granaren totes les cases ...

En el grup dels jornalers una figura a destacar era el traginer. Solien ser persones que, provistes d'un ase, realitzaven tasques de transport de les que obtenien un rendiment més alt que els simples manobres, ja que el seu sou s'adjuntava al treball que realitzava la cavalladura.

En aquest tipus d'obra era freqüent contractar a un home que amb un ase o un mul transportàs pedra, aigua, arena i la calç al palau, o que en altres ocasions transportàs la fusta des de Ciutat. El que apareix aquí cobrava 16 diners, i les tasques a ell encomanades foren: *tiraren pedra blanca de la padrera tro al palau i tirà pera roya a obs de fonaments de les dites cambres*. Però era normal que el transport de les bigues i fustes llargues fos a càrrec d'esclaus. En el llibre hi ha constància del lloguer d'alguns cautius utilitzats pel transport: n'Issa i en Sayt d'en P. Barba i en Joan batiat d'en Bru carregaren amb XI somades de fusta. Però la cita més il·lustrativa és el transport de 3 necles (bigues llargues) a càrrec de R. d'en Francho de Negro, Abdela, Abraham, Asmet e Abderresmen d'en G. d'es Bruyl, que dugueren "a col de la Ciutat tro a Sineu que'ns logà en Bernat Mertí.

El cost total de les obres muntà unes 241 lliures mallorquines que es desglosen d'aquets manera:

Mestres contratats (fusters, picapedrers i picadors)	42 lliures
Mestres a preu feyt	19 lliures
Manobres i dones	28 lliures
Transport de materials	80 lliures
Cost dels materials	72 lliures
TOTAL	241 lliures

El cost de la mà d'bra (89 lliures), el preu del transport dels materials (80 lliures) i el cost d'aquells (72 lliures) són en una mateixa proporció.

El cost dels material fou d'aquesta:

Fusta	32 lliures	
Calç	12 lliures	10 sous
Ferreteria	8 lliures	
Pedres	6 lliures	
Teules	6 lliures	

Guix	2 lliures	10 sous
Altres	5 lliures	

Molts dels proveïdors de materials eren els mateixos mestres que treballaven a l'obra.

En Bernat Terrat i Bernat Besseyha veneren respectivament 10 i 5 dotzenes de pedra blanca per les cantoneres i els portals de l'obra. Bernat Rebassa i P. Vaylfegó, obrers de l'obra de la parròquia, també aportaren 16 pedres al palau.

La fusta fou comprada a G. Mayosha, de Ciutat, el qual vengué a Jaume Dachs 18 bigues grosses (a 26 sous cadascuna) i 2 necles (a 30 sous cadascuna). Altres venedors de fusta foren Jacme Cosí, Berenguer Mayossa i Simon de Puig Malvert.

El principal proveïdor de calç fou el mateix Jacme Tomàs, que rebé 10 lliures per les 480 quarteres que n'aportà, material que es pagava a 6 diners la quartera. També veneren calç a l'obra els obrers de l'església parroquial. Els proveïdors de guix foren en G. des Camps, R. Masaguer, Bernat Figuerola, Bernat Palau i Raolf guixer, alguns d'ells de Ciutat. El guix es pagava a 18 diners la quartera.

Les 1920 teules emprades per cobrir les teulades es pagaren a 60 sous el miler. Els proveïdors foren Bernat Palau, Berenguer Forner, G. Rosselló, Bartomeu Toralló i Esteva Palars.

Altres obres posteriors:

Anys abans de l'estructuració del Palau de Sineu sembla que les cases eren custodiades per un tal Bernat Calafell, personatge que també apareix al 1311 exercint com a obrer de la obra del palau de Sineu, càrrec que comportava, a més de la custòria, la facultat per realitzar petites reparacions a l'immoble. Però aquell mateix any, *Bernat Calafeyl* era substituït per Jacme Thomàs, *mestre d'aixa, qui hi fo mes per guardià de manament del Senyor Rey, per tenir condret lo dit Palau,* amb un salari anual de 10 lliures.³¹

Jacme Tomàs cobrà aquelles 10 lliures durant molt temps, ja que el 1330 la procuració encara anotava aquella assignació al seu nom.³² Ell era qui anualment entregava a la procuració la relació de les quantitats pagades en la reparació de certs desperfectes que s'havien reparat durant l'any.

El **celler reial** de Sineu estava ubicat als baixos del mateix palau, i com diu el Llibre d'obra, treia portal al carrer.

Al 1309 la procuració anotà la construcció de 3 sitgues al palau per emmagatzemar gra, fruit de les rendes pagades pels pobladors en blat, ordi o mestall. Anualment la procuració pagava a un boter de Ciutat que visitava els cellers de certes viles, amb la finalitat de reparar les botes, comprar cercols, substituir dogues i altres coses necessàries

³¹ ARM, RP 3.03, 51v (Apèndix).

³² ARM, RP 3.043, 48.

pel manteniment dels cellers forans, i entre ells hi figura, de una forma reiterada el de Sineu.

A una dependència propera al Palau hi havia una habitació adequada per tenir-hi **presó**. L'anotació més primerenca que tenim data de 1313 quan la procuració pagava a Matheu Vaylfegó 2 lliures 4 sous per una cadena i 2 collars de ferro³³ per la presó de Sineu. Però la població no disposà d'un edifici adequat com a residència i cort del batle fins al 1323.

En aquesta data els procuradors comparen a Guillem Davi de Muro una casa per fer cort i presó, per la qual pagaren 30 lliures.³⁴ Però sobre la casa hi gravava un cens anual de 5 morabatins i un quart de morabatí que cobrava Pere Pereta de Sineu. La procuració també comprà el dret que pertanyia a P. Pereta, pagant 21 lliures (4 lliures per morabatí),³⁵ de manera que sobre aquell alberg la procuració va ubicar la cort del batle.

Des d'antic Sineu gaudia d'un **forn** de dret senyorial, el qual era llogat a fornors de la localitat. Però el 1321 la procuració reial comprà un altre forn, aprofitant les deutes concretes per Bernat Matheu de Sineu.

El rei havia fet intervenir al Batle de Mallorca, Guillem de Buadella, els béns de Bernat Mateu i d'aquells manà comprar la meitat dels forns que tenia a Sineu per 800 lliures,³⁶ quantitat que fou dipositada en la banca de P. Reveyl i d'en G. Trobat per esser repartida entre els acreadors del dit Bn. Mateu.

El rei aprofitava una situació compromesa i difícil per comprà, segurament, a baix preu un bé que li reportaria uns beneficis segurs. Però també demostrava la seva bona voluntat quan manà no exigir el pagament del preu del lluïsmo de la venda del forn, valorat en 25 lliures.³⁷

La propietat del forn en mans reials permeté invertir en unes obres de millora, con fou la construcció d'un porxe (1328), de fusta i teula, per aixoplugar la gent, obra que costà 46 lliures i mitja i foren dirigides per Jacme Thomàs, el guardià del palau. A l'any següent, el carnisser Berenguer d'Ortha també va vendre a la procuració unes cases que tenia "*per amplianda domus furni de Sisneu dicti domini Regis*", testimoni edivent del desenvolupament sostingut de la vila.

Conclusió:

Sembla que l'estructuració d'un caseriu d'un passat incert, convertides en Palau Reial (1309-10), va ser el punt de partida del desenvolupament econòmic de la vila de Sineu, que en pocs anys va veure com les continuades intervencions de la monarquia en

³³ ARM, RP 3.036, 15v. (Apèndix).

³⁴ ARM, RP 3.036, 27v (Apèndix).

³⁵ ARM, RP 3.039, 28 (Apèndix).

³⁶ ARM, RP 3.398, 48; RP 3.399, 48. (Apèndix).

³⁷ ARM, RP 3.398, 37 (Apèndix).

obres sumptuàries i d'infraestructura convertien la vila en un centre de trobada dels habitants de la comarca i el seu mercat una millora per a la vida del vilatans.

Les obres del palau en si no suposaren un gran impacte en la població, però durant mig any, algunes persones es van veure beneficiades de la inversió realitzada per la procuració reial, ja cobrant uns jornals o en vendre alguns dels seus productes.

Però el més rellevant és que el Palau es convertí en el punt de referència de la vila. La construcció de la cort pel batle, el celler, els forns i altres serveis van fer que Sineu ocupàs un lloc preferent davant les altres poblacions. Molt prest la vila es convertí en lloc de residència del veguer de fora i els Procuradors citaven allà a les gents de les altres viles per assistir a les subhastes de les vendes de les rendes reials. Per aquestes raons també va ser una de les primeres poblacions en gaudir d'escrivania i notari, per tant, un lloc d'encontre d'aquells que volien comprar i vendre, dels que volien concertar matrimoni i de totes aquelles altres activitats que ocupaven els quefers diaris de la població medieval d'un segle que just acabava de començar.

Mestres	S	O	N	D	G	F	M	Total	salari/dia
Jacme Thomàs	8	19	21	15	27	2	2	94	2 sous
Bernat Montagut		1	10	6		1		18	20 diners
Berenguer Fiol			6	17	23	2		48	20 diners
Tomàs des Pujol			11	21	22	2		56	20 diners
Nadal Sa Manera			7					7	20 diners
G. d'Urgel			4	15	22		2	43	20 diners
Johan Comes				6				6	2 sous
Bernat Comes				1				1	20 diners
Nadal Lobet				9	21			30	16 diners
Alí sarray					6			6	20 diners
TOTAL	8	20	59	90	121	7	4	309	
PICAPEDRERS									
Bernat Terrat		11			13			24	2s /2s 6d.
G. Roseló		13			10			23	2 sous
R. Merti		13						13	2 sous
Esteva Peliser				4	8			12	2 sous
Bernat Besseyha					9			9	2 sous
G. Toyha					9			9	2 sous
Berenguer Toyha					6			6	2 sous
G. Besseyha					3			3	2 sous
TOTAL		37		4	58			99	
ALTRES OBRERS									
manobres	13	128	3	46	132	14		336	14 diners
tapiadors/picadors		44			20			64	18 diners

fembres	6' 5	106	5	48	117	5	1	288' 5	6/7 diners
TOTAL	19' 9	278	8	94	269	19	1	688' 5	

TRASCRIPTIÓ DOCUMENTAL

Cobertes Tapes de Pergamí.

Localització: Arxiu del Regne de Mallorca

Signatura: ARM RP 1104

Dimensions: 37'5 X 14'5 cmts.

fol. 1 blanc

fol. 2

En l'any de M CCC IX disapte XX jorns de setembra de menament d'en Miquel Rotlan e d'en Pere Figuera procuradors de les rendes del Senyor Rey comensam de pagar la manobra e les altres cozes del Palau de Sineu.

Primerament pagam an Jacme Tomàs per III jorns que fo a descobrir en la cambra dels Infants a raó de dos sous	6 s.
Item pagam per loguer de III omens que foren manobra a raó de setze diners	4 s.
Item pagam per loguer de I ^a fembra que fo a la dita obra I jorn e mig	10 d. meala
Disapte XX VII jorns de setembra pagam an Jacme Tomàs fuster per V jorns que fo a descobrir en la dita cambra e ha estoyar la fusta a raó de II sous lo jorn	10 s.
Item pagam per loguer de X homens que foren manobra a raó de setze diners	13 s. 4 d.
Item pagam per loguer de V fembres que foren a la dita obra a raó de oyt diners lo jorn	3 s. 4 d.
Suma	1 lb. 17 sous (6 d. meala)

f. 2v

Disapte IIII jorns de oytobri

Pagam an Jacme Tomàs per IIII jorns que fo a fer aperelar terra a obs de les tapies ab los dos jorns que fo a la Ciutat per misatye que'n Jacme Dachs li tramés per raó de la obra	8 s.
Item pagam per loguer de oyt omens a raó de quinze diners los set e la I per XVIII diners	10 s. 3 d.
Item pagam per loguer de set fembres	3 s. 6 d.
Item pagam an G. Roseló per loguer de I seu aze per I jorn e an Ribes per altre aze seu I jorn e an Bernat Sale per altre aze seu II jorns e an Simon Palau per altre aze seu I jorn a lur misatye cascú a raó de setze diners cascú que aportaren aygua	6 s. 8 d.
Item pagam an Bernat Terrat per V dotzenes I pera de pera blanca que del compram a raó de sis sous la dotzena	1 lb. 10 s. 6 d.
Item pagam que costà de aportar la dita pera de la pedrera tro al palau	12 s. 2 d.
(Suma)	3 lb.) 11 s. 1 d.

f. 3

Disapte XI de oytobri

Pagam an Bernat Terrat picaperes per sis jorns que fo a picar e aseer als cantons de la dita cambra a raó de II sous VI diners lo jorn	15 s.
Item pagam an Jacme Tomàs per sis jorns que fo aseer e a coces perlar los cantons ab lo dit Bernat Terrat e fer altres cozes	12 s.
Item pagam an G. Roseló maestra de tapies per IIII jorns que tapià en la dita cambra a raó de II sous lo jorn	8 s.
Item pagam als dos picadors a raó de de (sic) oytan diners cascú lo jorn	12 s.
Item pagam an R. Mertí maestre de tapies per IIII jorns que fo a tapiar a la dita cambra	8 s.
Item pagam als dos picadors	12 s.

Item pagam an G. Roseló per loguer de I seu aze ab son treginer per sis jorns e an Bernat Sala per altra aze sis jorns ab lurs traginers a raó de setzen diners cascú per jorn que aportaren aygua e calz 16 s.
Suma 4 lb. 3 s.

fol. 3 v.

Item pagam per loguer de VIII azens a raó de VIII diners cascú lo jorn menys da(...)es que aportaren calz del forn tro al palau 5 s. 4 d.
Item pagam per loguer de XL IX omens a raó de quinze diners cascú lo jorn qui'a tiraren lo pertret e serviren les tapies de tapies e de pera blanca 3 lb. 1 s. 6 d.
Item pagam per loguer de XXX VIII fembres a raó de sis diners cascuna lo jorn que serviren los maestres de les tapies e de la pera blanca 19 s.
Item pagam per loguer (....) viatyes de calz que'n Noset feu del forn tro al palau 10 d.
Suma 4 lb. 6 s. 8 d.

f. 4

Disapte XVIII jorns de oytobri

Pagam an Bernat Terrat picaperes per sinch jorns que fo a picar e a seer als cantons de la cambra a raó de dos sous e mig lo jorn 12 s. 6 d.
Item pagam an Jacme Tomás sinch jorns que fo a reespetlar los cantons e a xelbar les tapies 10 s.
Item pagam an G. Roseló maestra de tapies per V jorns que tapià a raó de II sous lo jorn 10 s.
Item pagam als dos picadors de les tapies a raó de de oyten diners cascú 15 s.
Item pagam an R. Merti tapiador per V jorns que tapià 10 s.
Item pagam als dos picadors 15 s.
Item pagam per loguer set bèsties miya azines que aportaren aygua e cobtores a les tapies a raó de setza diners la bèstia cascuna ab son treginer 10 s.
Suma 4 lb. 2 s. 6 d.

fol. 4 v.

Item pagam an R. Jordá per part de XL IIII quarteres de calz del forn tro al palau e an Petro Roseló per XL V quarteres e an Jacomo Ros per VIII quarteres e an P. Feriol per IIII quarteres miya e axí són C I^a quartera miya que costaren de aportar del forn tro al palau a raó de I diner la quartera 16 s. 6 d. meala
Item pagam per loguer de XL IIII homens a raó de quinze diners cascú qui serviren les tapies e aperelaren lo pertret e serviren lo maestra de pera blanca 2 lb. 15 s.
Item pagam per loguer de XXX VII fembres a raó de sizem diners qui serviren los dits maestres 18 s. 6 d.
Item pagam per dos fusts d'uyastre que compram a fer sivera per a puyar la pera als cantons e per II furteres a obs d'escampar aygua sobre la terra e el morter 12 d.
Item pagam per I garbel de terra a guerbelar 7 d.
Suma 4 lb. 11 s. 7 d. meala

f. 5

Disapte XXV jorns de oytobri

Pagam an G. Roseló maestra per IIII jorns que tapià a raó de dos sous lo jorn 8 s.
Item pagam als dos picadors qui picaren ab el a raó de XVIII diners lo jorn cascú 12 s.
Item pagam an R. Merti maestra per IIII jorns que tapià a raó de dos sous 8 s.
Item pagam enfre ab dossos los picadors qui ab el picaven 12 s.
Item pagam an Bernat Sala per loguer de si ab I aze per IIII jorns que fo a tirar aygua e arena a la obra a raó de XVI diners lo jorn 5 s. 4 d.
Item pagam an Simon de Palau per loguer de I seu aze de III jorns qui tirà aygua 2 s.
Suma 2 lb. 7 s. 4 d.

fol. 5v

Item pagam an Jacme Tomàs per IIII jorns que fo enfre axelbar les tapies e desarmar los bestimens dels cantons	8 s.
Item pagam an Bernat Montagut per I jorn que fo a xelbar a les tapies	18 d.
Item pagam per loguer de XXVII omens que foren manobres de la dita obra a raó de quinze diners cascú lo jorn	1 lb. 13 s. 9 d.
Item pagam per loguer de 24 fembres a raó de sizen diners qui serviren la dita obra	12 s.
Item pagam an R. de Palau per senales d'espert e soges e troyeles e garbels que compram a obs de la dita obra	13 s. 6 d.
Suma	3 lb. 8 s. 9 d.

fol. 6

Item pagam an Jacme Tomas fuster per CCCC LXXX quarteres de calz crua a raó de V diners la quartera que del compram, les quals li donà per nos en Miquel Rotlan e en Pere Figuera que axi'ns ho an més el comte de la nostra reebuda en aquest	10 lb.
Item pagam an G. Mayosha fuster en la Ciutat per XVIII biges que Jacme Dachs ne comprà a obs de la obra del palau de Sisneu a raó de XX VI sous la necla que li deu Miquel Rotlan	23 lb. 8 s.
Item pagam a dit G. Mayosha per dues necles a raó de XXX sous la necla que li deu en Miquel Rotlan	3 lb.
Costaren les XVIII biges d'en cavelcar	3 s. 6 d.
Item pagam als seradors d'en Simon de Pug Malver per sis fils que seraren a raó de I sou lo fil	6 s.
Suma	36 lb. 17 s. 6 d.

fol. 6v

Item pagam an Bertomeu serador del Senyor Rey per V fils que serà	5 s.
Item pagam an Pera serador d'en Avela per sis fil que serà	6 s.
Item a n'Esdela d'en Puyol per dos fils que serà	2 s.
Item an Berenguer serador d'en G. Mateu per dos fils	1 s. 4 d.
Item pagam a les besties que portaren XL V somades de (fus)ta de la porta de Portopí tro a la porta de Sent Antoni a raó de II diners la somada	15 s.
Item pagam an Jacme Tomàs fuster per V jorns que fo a reebra e a serar e a troseyar la dita fusta a raó de II sous lo jorn	10 s.
Suma	42 s. 8 d.*

*(la suma hauria de dir 39 sous 4 diners)

f. 7

Disapte oyt de novembra	
Pagam an Jacme Tomàs fuster per dos jorns que fo a obrar de la dita fusta a obs de la cambra dels Enfans	4 s.
Disapte XV de novembra	
Pagam an Jacme Tomàs per V jorns que a obrat en la dita fusta	10 s.
Item pagam an Tomàs des Pugol an Bernat Montagut seradors per III jorns que seraren cabirons a raó de XX diners lo jorn cascú	10 s.
Item pagam an Nadal Sa Manera e an G. d'Urgel seradors per III jorns que seraren cabirons a raó de vint diners lo jorn cascú	10 s.
Suma	1 lb. 14 s.

fol. 7v

Item pagam an Bernat Sala per loger de si mateix ab son aze per V jorns que aportà payhas del palau a raó de setza diners lo jorn	6 s. 8 d.
Item pagam per loger de dues fembres que aplegaren paylas	12 d.
Item pagam an Nadal Sa Manera e an G. d'Urgel per XII fils que seraren a obs de fuyla a raó de	X diners 10 s.
Suma	17 s. 8 d.

f. 8

Disapte XXII jorns de novembre

Pagam an Jacme Tomàs per sis jorns que fo a obrar en la fusta	12 s.
Item pagam an Tomàs des Pujol per V jorns que fo a obrar en la dita fusta a raò de vint diners lo jorn e an Bernat Montagut per altres sinch jorns a raò de vint diners lo jorn que seraren cabirons e listons a la dita obra	16 s. 8 d.
Item pagam an Nadal Sa Manera e an Berenguer Fiol a cascú per III jorns de vinten diners lo jorn cascú que seraren cabirons e listons e bares	10 s.
Suma	1 lb. 18 s. 8 d.

f. 8v

A XX VII de novembra

Pagam an Jacme Tomàs per III jorns so és que fo los dos a recobrir en la cassha qui és enfre en la rere de cuyna e la privada e labora jorn obra (sic) en la fusta a raò de dos sous	6 s.
Item pagam per loger de III omens qui serviren lo dit Jacme Tomàs	3 s. 6 d.
Item pagam per loger de III fembres qui serviren lo dit Jacme	21 d.
Item pagam an Tomàs des Pigol fuster per III jorns e an Bernat Montagut per dos jorns que foren a serar a jornals a raò de vint diners cascú	8 s. 4 d.
Suma	19 s. 7 d.

fol. 9

Item pagam an Berenguer Fiol per III jorns que adobà fusta so és planeyar aredonir per fer pereyes a les casshes	5 s.
Item pagam an Tomàs des Pigol , an Bernat Montagut per XX IX fils de necla a obs de fuyha a raò de deun diner lo fil	24 s. 2 d.
Item pagam an Bernat Montagut an Berenguer Fiol per XII fils e mig de necla a obs de fuyha a raò de deen diners lo fil	10 s. 5 d.
Suma	1 lb. 19 s. 7 d.

fol. 9v

Item pagam que costaren III fils de necla a serar a raò de S diners lo fil de que exiren III necles e I taula a obs de tirants e d'encavelar sis diners e axi són	3 s.
Item pagam an Simon de Puig Malver per dos milers de segicials majors a raò de vint diners lo sent	38 s.
Item pagam per port dels dits segicials ab I senala de palma en que vengueren cozitz	10 d.
Item pagam an Simon de Pug Malver que Miquel Rotlan li de per nos per serar dues neclas on feren IIII fils	2 s. 8 d.
Item pagam per tirar biges que Jacme Dachs avia prestaz	1 s. 4 d.
Suma	45 s. 10 d.

f. 10

Disapte VI jorns de deembre

Pagam an Jacme Tomàs per VI jorns que fo a obrar en la fusta de la dita cambra a raò de dos sous lo jorn	12 s.
Item pagam an Tomàs des Pigol fuster per VI jorns que fo a obrar en la dita fusta a raò de vinten diners lo jorn	10 s.
Item pagam an Bernat Montagut per V jorns que obrà en la dita fusta a raò de vint lo jorn	8 s. 4 d.
Item pagam an Berenguer Fiol per IIII jorns que obrà en la dita fusta a raò de vint diners lo jorn	6 s. 8 d.
Suma	1 lb. 17 s.

f. 10v.

Item pagam an Berenguer Fiol e an G. de Urgel e an Nadal sa Manera per XII fils de fuyla que seraren a raò de deen diner lo fil	10 s.
Item pagam an G. de Urgel e an Berenguer Fiol per sis fils de taules a obs de peret a raò de VIII diners lo fil	4 s.
Item pagam an Tomàs d'es Pigol e an Bernat Montagut per IIII fils que seraren a obs de taules de peret a raò de VIII diners lo fil	2 s. 8 d.
Item pagam per loger de I omen e dues fembres qui escuraren la privada de la reecambra del Senyor Rey	2 s. 4 d.
Suma	19 s.

f. 11

Item pagam an Perpiyhà Bona e Bonaventura (sic) pintor per lo pintar de la cambra dels enfans primerament, los quals li de per nos en Miquel Rotlan que axins ho més en conte de les quinze liures axí con el comte de la nostra reebuda és escrit	5 lb.
Item li pagam que li do A. Calafel per nos	10 s.
Item que li do per nos A. Calafel	2 s. 8 d.
Item li pagam que li donà contants en Miquel Rotlan per nos en la Ciutat	50 s.
Item li pagam contants que'l matex (.....) tech de les quinze liures que'n Miquel Rotlan a nos tramès per vos deit Perpiyhà Bonaventura lo divenres II jorns de yaner	50 s.
Item li pagam los quals nos li aviem ya prestats d'abans	10 s.
Item li pagam contants al nostre (.....).	10 s.
Item li pagam contants ab dotze sous e set diners que donam per el a na Vidala flequera a qui'ls devia de paa	2 lb. 7 s. 4 d.
E axí és pagat lo dit en Perpiyhà per lo pintar de la obra del Enfant que la pintà a preu fet per deu liures e de quatre liures que ach de perfilar ab dues les cambres.	
Suma	14 lb.

f. 11v

Disapte XIII de deembra

Item per loger de port de la fusta de la Ciutat tro a Sisneu, primerament an F. Sabater per dues somades	5 s.
Item an G. Gariga per III somades	10 s.
Item an F. Carniser per sis somades	16 s.
Item an Bernat Palau per III somades e miya	8 s. 9 d.
Item an Selveló per I ^a somada	2 s. 6 d.
Item an G. Mayol per I ^a somada	2 s. 6 d.
Item an Bernat Mertí per I ^a somada	2 s. 6 d.
Item an Bertomeu Rabassha per I ^a somada e miya	3 s. 9 d.
Item pagam per XII somades e miya que aportaren azens	12 s. 6 d.
Item pagam an Casteló sag per menamens que feu als senyors de les bèsties que aportasen fusta	1 s.
Suma	3 lb. 4 s. 6 d.

f. 12

Item pagam an Berenguer Payés per II somades	5 s.
Item pagam an Selveló per III somades	9 s.
Item an P. Manressa per II somades	6 s.
Item an Bertomeu Rabassha per II somades	5 s.
Item pagam an Bernat Berga per III somades que li deviem de fusta de la cambra del Senyor Rey	7 s. 6 d.
Item pagam an Issha e an Sayt sereyns d'en P. Barba e an Joan batiat d'en Bru per IX somades de fusta que aportaren, les quals nos loga en Bernat Mertí en la Ciutat a raó de III sous VIII diners la somada	34 s.
Suma	3 lb. 5 s. 6 d.*
(la suma hauria de dir 3 lb. 6 s. 6 d.)	

fol. 12v

Item pagam an R. d'en Francho de Negro e an Apdela d'en G. d'es Bruyl e an Esmet e an Apleresmen del dit G. d'es Bruyl e an Abrafim d'en Berenguer d'es Bruyl, en Asmet de Na Vayl Guarnera, e an Mussa d'en Berenguer Nabot e an Fasen d'en G. d'es Bruyl per III necles que aportaren a col de la Ciutat tro a Sisneu que'ns logà en Bernat Mertí	30 s.
Item pagam an Jacme Comas fuster per VI jorns que obrà en la cambra enfre les barderes e en fustar a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam per trer dos poals que eren cautz el pou havia dos anys	6 d.
Suma	42 s. 6 d.

fol. 13

Item pagam an Tomàs d'es Pigol fuster per sis jorns que fo a en cabironar la dita cambra a raó vint diners lo jorn	10 s.
Item an G. de Urgel per sis jorns que fo a en fustar en la dita cambra a raó de vint diners lo jorn	10 s.
Item pagam an Berenguer Fiol per sis jorns que fo a en fustar a raó de vint diners lo jorn	10 s.
Item an Bernat Montagut per I jorn que'y fo a en fustar	1 s. 8 d.
Item pagam an F. Sabater per port de dues somades de fusta	7 s. 6 d.
Suma	39 s. e 2 d.

fol. 13v

Item an Bertomeu Comes que'y fo I jorn a en fustar	1 s. 8 d.
Item pagam per VI somades de fusta que aportaren azens	6 s.
Item pagam per loger de XVI omens que foren menobra dels dits maestres a raó de XIII diners per ome lo jorn	18 s. 8 d.
Item pagam per loger de XV fembres a raó de VI diners cascuna lo jorn	7 s. 6 d.
Item pagam an Bernat Palau traginer que'ns aportà diners que Miquel Rotlan nos tremès	8 d.
Suma	34 s. 6 d.

fol 14

Item pagam an Bernat Sala per loger de si matex ab son aze que apotà aygua II jorns	2 s. 6 d.
Item pagam an G. des Camps e an R. Masaguer e an Bernat Figuerola e an Bernat Palau per IIII quarteres e miya de guix a raó de oyt diners lo quintar, que pesa tot XIII quintars mig	9 s.
Item pagam an G. sag per menaments que feu als senyors de les besties que'ns aportasen de la fusta	1 s.
Suma	12 s. 8 d.

fol. 14v

Disapte vespra de Sent Tomàs.

Item pagam an R. Mulet ferer per cent e oyt lliures e miya de fere que'ns obrà a obs de landes e les tirans e claus grosos e altres cosses e feradures de nou a un caval	23 s.
Item pagam an Bernat Palau per port de V somades mulars	14 s.
Item pagam an G. Mayol per dues somades mulars	5 s. 6 d.
Item an G. Gariga per una somada mular	2 s. 6 d.
Item costà I ^a xeta	4 d.
Item I ^a granera de palma	1 d.
Suma	45 lb. 5 d.

fol. 15

Item pagam an Jaume Tomàs per sis jorns de la dita setmana passada a raó de dos sous lo jorn que fo a cobrir de teula en la dita cambra	12 s.
Item pagam an Tomàs d'es Pujol per sis jorns a raó de vint diners lo jorn que obrà de fusta als pereys	10 s.
Item pagam an G. d'Urgel per sis jorns que'y fo a cobrir de teula a raó de vinten diners lo jorn	10 s.
Item pagam an Berenguer Fiol per sis jorns que fo a en teular a raó de vinten diners lo jorn	10 s.
Item pagam an Esteva Peliser per IIII jorns que'y fo enteular a raó de II sous lo jorn	8 s.
Suma	50 s.

fol. 15v

Item pagam an Nadal fuster per sis jorns que'y fo a raó de XVI diners lo jorns	8 s.
Item pagam per loguer de XXVII omens que foren manobra dels ditz maestres a raó de XIII diners escú lo jorn	31 s. 6 d.
Item pagam per loguer de XXX I ^a fembra que foren menobra dels ditz maestres	15 s. 6 d.
Item pagam an Bernat Sala per loguer de si ab I aze que tirà aygua per III jorns	4 s.
Suma	49 s.*

*(la suma hauria de dir 59 sous)

f. 16

Dimecres a vespra, vespra de Nadal.

Pagam an G. Rovira que desha grava que era exida de les siyes a preu fet	10 s.
Item pagam an Jaume Tomàs per tres jorns que fo a poshar los pereys de la cambra	6 s.
Item pagam an G. d'Urgel per tres jorns que fo a possar lo ditz pereys	5 s.
Item pagam an Tomàs d'es Pujol per tres jorns que fo a possar lo ditz pereys	5 s.

Item pagam an Berenguer Fiol per II jorns que fo a possar los dits pereys	5 s.
Item pagam an Nadal Lobet per tres jorns que fo a enbosar fontz e altres cosses a raó de XVI diners lo jorn	4 s.
Item pagam per loguer de tres omens que foren menobres dels ditz mestres	3 s. 6 d.
Suma	40 s.*
*(la suma hauria de dir 38 sous 6 diners)	

f. 16v

Disapte III jorns de yaner pagam per V jorns

Pagam an Jacme Tomàs per V jorns que fo a possar los pereys e boyetz e listons	10 s.
Item pagam an G. d'Urgel per V jorns	8 s. 4 d.
Item pagam an Berenguer Fiol per V jorns	8 s. 4 d.
Item pagam an Nadal Lobet per sinch jorns	6 s. 8 d.
Item pagam per loguer de X homens que foren menobres e desharen fusta e aplegaren terra qui era escampada	11 s. 5 d.
Suma	54 s. 4 d.*
*(la suma hauria de dir 44 s. 9 d.)	

fol. 17

Item pagam per loguer de I ^a fembra que fo a granar e a escombrar (...) feu (...) blanch a obs de tapar fonts VI sous	6 s.
Item pagam an Jacme Tomàs e an Tomàs d'Es Pigol e an Bernat Montagut per la fuyla aslaveyan a estar	14 s.
Item pagam an G. des Camps an Bernat Figuerola e an Bernat Palau e an R. Mesaguer per part de II quarteres miya de gix	5 s.
Item pagam que costaren IIII quarteres miya de gix a raó de II sous IIII diners la quartera qu'En Miquel Rotlan nos-hi ania prestats	10 s. 6 d.
Suma	32 s. 6 d.*
*(la suma hauria de dir 35 s. 6 d.)	

f. 17v.

Disapte X jorns de yaner

Pagam que costaren dos forelats ab lurs panys e claus de les quals messem la I en lo portal miyà del saler qui ix al carer nou	12 s.
Item pagam an G. des Camps e an Bernat Figuerola e an Bernat Palau per port de III quarteres de gix	6 s.
Item costaren I ^a ola que en Perpiyhà pintor feu aygua cuyt con perfilà les cambres	11 d.
Item pagam an Jacme Tomàs fuster per sinch jorns que fo a possar la fuyla pintada en la cambra a raó de II sous lo jorn	10 s.
Item pagam an Berenguer Fiol per V jorns que fa axelbar en les cambres a raó de vint diners lo jorn	8 s. 4 d.
Suma	1 lb. 17 s. 3 d.

fol. 18

Item pagam an Tomàs d'es Pujol fuster per V jorns que fo pleneyar perxes a obs de les cambres ab dos jorns que serà neclas de que foren fetes les dites perxes a raó de vint diners lo jorn	8 s. 4 d.
Item pagam an G. d'Urgel fuster per sinch jorns que fo aserar per fer perxes a raó vint diners lo jorn	8 s. 4 d.
Item pagam an Nadal Lobet qui servi los maestres qui asigeren los portals de les cambres baixes a raó de setza diners lo jorn	6 s. 8 d.
Item pagam an Bernat Terrat picaperes per IIII jorns que fo a picar peres blanques a obs dels portals de les cambres juzanes a raó de II sous	8 s.
Suma	1 lb. 12 s. 4 d.*
*(la suma hauria de dir 1 lb. 11 s. 4 d.)	

fol. 18v

Item pagam an Bernat Besseyha picaperes per III jorns que fo a picar de les peres dels portals de les cambres a raó de II sous	6 s.
Item pagam an G. Toyha picaperes per III jorns que fo a picar de la pera dels ditz portals a raó de II sous lo jornsó	6 s.
Item pagam an Berenguer Toyha picaperes per III jorns que fo a picar de la pera dels ditz portals a raó de II sous lo jorn	6 s.
Item pagam an G. Roseló tapiador per III jorns que tapià en les cambres juzanes a raó de II sous lo jorn	6 s.
Suma	1 lb. 4 s.

fol. 19

Item pagam per loguer dels dos picadors qui picaren ab lo maestra en les tàpies a raó de XVIII diners cascú lo jorn per III jorns	9 s.
Item pagam an A. Coll e a son fil A. a cascú per III jorns cascú ab I aze que tiraren pera blanca de la padrera tro al palau a obs dels portals de les dites cambres a raó de XX diners cascú lo jorn	10 s.
Item pagam an R. Jordà per loguer de sí matex ab I aze de V jorns que tirà pera roya a obs de fonamens de les dites cambres e cobertores a les tàpies a raó de XX diners lo jorn	8 s. 4 d.
Suma	1 lb. 7 s. 4 d.

fol. 19v

Item pagam an P. Yeme d'En R ^o . Feriol per loguer de sí matex ab I aze que tirà pera roya	1 s. 8 d.
Item pagam an Simon Palau per loguer de I seu fil ab I aze per dos jorns mes arena dins lo palau a obs de les tàpies a raó de XV diners lo jorn	2 s. 6 d.
Item pagam an R. Roseló per loguer de I seu aze per V jorns a raó de set diners lo jorn que tirà aygua e terra negra a obs de les tàpies	2 s. 11 d.
Suma	7 s. 1 d.

fol. 20

Item pagam per loguer de XX IX omens qui serviren los maestres de les tàpies e los maestres qui cobrien en los portxos de teula e aparelaren mortar gros e prim e aseunar terra a obs de les tàpies e altres cosshes (sic) a raó de XIII diners lo jorn cascú	1 lb. 14 s. 10 d.
Item pagam per loguer de XX VII fembres a raó de sizen diners cascuna lo jorn qui serviren los ditz maestres	13 s. 6 d.
Suma	2 lb. 7 s. 4 d.*

*(la suma hauria de dir 2 lb. 8 s. 4 d.)

f. 20v

Disapte XVII de yaner

Pagam an Jacme Tomàs fuster per sis jorns que fo a en fustar de fuyla e de cabirons los enbans dels ayres dintra a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam an Bernat Fiol y an Tomàs des Pujol a cascú per sis jorns que foren aserar cabirons a obs dels enbans dels ayres de dintra que són cuberts a teula secha a raó de vint diners cascú lo jorn	1 lb.
Item pagam an G. d'Urgel e an Ali serey per sis jorns a cascú que foren aserar dels dits cabirons e files a obs dels premodols de les dites cambres a raó de vint diners cascú lo jorn	1 lb.
Suma	2 lb. 12 s.

fol. 21

Item pagam an G. Roseló tapiador per sis jorns que tapià en les dites cambres a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam als dos picadors de les dites tàpies a raó de doytem diners lo jorn cascú	18 s.
Item pagam an Bernat Terrat picaperes per sis jorns que fo a picar e aseer los portals de les dites cambres a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam an Bernat Besseyha picaperes per sis jorns que fo a picar de la pera dels ditz portals a raó de II sous lo jorn	12 s.
Suma	2 lb. 14 s.

fol. 21v

Item pagam en Berenguer Toyha picaperes per sis jorns que picà de la pera dels ditz portals a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam a n'Esteva Peliser maestra per sis jorns que fo a cobrir de teula als enbans dels ayres dintra e fo a posar los premodels de les dites cambres a raó de II sous lo jorn	12 s.
Item pagam an Nadal Lobet per sis jorns que fo a servir lo maestra qui asech los portals de les dites cambres a raó de XVI diners lo jorn	8 s.
Suma	1 lb. 12 s.

fol. 22

Item pagam an G. Besseyha picaperes per loguer de XVIII premodels qu'ens tragè e picà a preu fet a obs de les dites cambres	10 s.
Item pagam an Bernat Besseyha picaperes per V dotzenes e dues peres de pera blanca a raó de V sous VI diners la dotzena a obs dels portals de les dites cambres	1 lb. 8 s. 5 d.
Item pagam an Bernat Terrat picaperes per IIII dotzenes de pera blanca qu'en compram a obs dels ditz portals a raó de V sous VI diners la dotzena	1 lb. 2 s.
Item costaren sis peres a obs de la dita obra	3 s. 10 d.
Suma	3 lb. 4 s. 3 d.

fol. 22v

Item pagam an R. Jordà per loguer de si matex ab I aze per V jorns que tirà tera e pera roya e cals a raó de vint lo jorn	8 s. 4 d.
Item pagam an Bertran Uget per loguer per loguer (sic) de si matex ab I aze que tirà pera roya I jorn	1 s. 8 d.
Item pagam an P. Dalçamora per loguer de I serey e I aze seu que tirà aygua e terra per IIII jorns a raó de vint lo jorn	6 s. 8 d.
Item pagam an G. Roseló per loguer de I aze seu a raó de VII diners lo jorn que foren V jorns	2 s. 11 d.
Suma	19 s. 7 d.

fol. 23

Item pagam an A. Coll per loguer de si matex ab I aze per II jorns a raó de vint diners lo jorn que fo a tirar pera blanca de la padraera	3 s. 4 d.
Item pagam an P. Domenech per loguer de son fil ab I aze que tirà aygua I jorn	1 s. 4 d.
Item pagam per loguer de XL VIII homens que foren manobra dels dits maestres e aperelaren tera a les tàpies de les cambres baxes e mortar gros e prim als maestres a raó de XIII diners lo jorn cascú	2 lb. 16 s.
Suma	3 lb. 8 d.

fol. 23v

Item pagam per loguer de XL VII fembres que foren menobra d'esta setmana pasada a raó de VI diners lo jorn cascuna	1 lb. 3 s. 6 d.
Item pagam que costaren M DCCC e XX teules, so és d'en Bernat Palau D L e d'en Berenguer Forner DC LXXX e d'en G. Roseló CC LX e d'en Bertomeu Toraló CC e d'en Esteva Palarés C XXX a raó de LX sous lo miler	5 lb. 9 s. 4 d.
Suma	6 lb. 12 s. 10 d.

f. 24

Disapte XX IIII de yaner

Pagam an Jacme Tomàs fuster per V jorns que fo a poshar fuyla y tespolar en los tespols de les dites cambres e simentar e planeyar en les portes de les dites cambres	10 s.
Item pagam an Tomàs des Pujol per V jorns e an G. d'Urgel per V jorns e an Berenguer Fiol per V jorns que foren a serar neclas per fer pertxes e a pleneyar e metra en les cazes noves e en alcunes cazes del (...)re de fora a raó de XX diners lo jorn per cascú	1 lb. 5 s.
Item pagam an G. Roseló tapiador per I jorn que fo a tapiar en les dites cambres e foren esplagades de tapiar	2 s.
Suma	1 lb. 17 s.

fol. 24v

Item pagam als dos picadors per I jorn que foren a tapiar	3 s.
Item pagam an Bernat Terrat picaperes per III jorns que fo a picar e aseer l'escala de la capela e esplegà los portals de les cambres noves a raó de II sous lo jorn	6 s.
Item pagam an Berenguer Tonyha picaperes per III jorns que fo picar de la pera de la dita escala a raó de II sous lo jorn	6 s.
Item pagam an G. Besseyha per III jorns que fo a picar de la pera de la dita escala e picà e mes lo batedor del seler	6 s.
Suma	1 lb. 1 s.

fol. 25

Item pagam an Esteva Peliser per II jorns que fo a peredar de pera roya de sobre los portals de les dites cambres e tapà forats	4 s.
Item pagam an Nadal Lobet per V jorns que fo a servir los maestres a raó de XVI diners lo jorn	6 s. 8 d.
Item pagam an R. Dalsamora per loguer de II besties mulars que aportaren la pera blanca a obs de l'escala e puyt gitaren brossa dels ayres	4 s. 6 d.
Item pagam per loguer de I aze per III jorns que tirà aygua a obs de la dita obra lo qual aze fo d'en G. Roseló1 s.	9 d.
Suma	16 s. 11 d.

fol. 25v

Item pagam an Bernat Terrat per II peres blanques que són messes en la escala de la capela	10 s.
Item pagam per loguer de XIX homens a raó de XIII diners per ome lo jorn que foren a servir los ditz maestres	1 lb. 2 s. 2 d.
Item pagam per loguer de XVII fembres que serviren los ditz maestres a raó de sis diners cascuna lo jorn	8 s. 6 d.
Item pagam an R. Mulet ferer per mig quintar e quartó de fera que compram a obs de les reyles dels portals de les cambres noves a raó de vint e II sous lo quintar	13 s. 9 d.
Suma	2 lb. 14 s. 5 d.

fol. 26

Item pagam per obrar I quintar e I quartó de fera de que feu reyles e vibrans a les portes noves e golfons e claus grosses al dit R. Mulet farer	1 lb. 2 s. 6 d.
Item li pagam al dit R. Mulet ferer per calsar e aserrar I picasha e aserrar III broques de picassa	5 s.
Item pagam a la muler d'en G. des Camps per senales d'espert que presem a obs de la obra	1 s. 11 d.
Item pagam an Bernat Palau treginer per loguer aportà I miler enfre segicials e barcarols e I ^a senala qu'y comprà del seu e vint liures que'ns aportà que'n Miquel Rotlan e en Pere nos tremateren per el a obs de la dita obra1 s.	4 d.
Suma	1 lb. 10 s. 9 d.

f. 26v

Disapte XXX I derer dia de yaner	
Pagam a n'Esteva Palarés per XIX peres blanques que del compram en la vila de Sisneu a raó de V sous la dotzena la qual pera fo messa en los cantons de la cambra del Senyor Rey con la obran a dues cubertes de fusta que agren a puyar los cantons de pera	7 s. 11 d.
Item pagam per sis sercols de portadores e per I ^a lliura d'alanguera a obs de la dita obra	8 d.
Item pagam an Jacme Tomàs per sis jorns que fo a des piyar e trer les colones de les cambres noves e metra les reyles e vibrans en les portes de les dites cambres e fer a alguns caps de taules a obs de taules de menyar	12 s.
Suma	1 lb. 7 d.

fol. 27

Item pagam an Tomàs des Pigol fuster per sis jorns que fo a obrar en les dites cazes ab lo dit Jacme Tomàs a raó de vint diners lo jorn	10 s.
Item pagam an Berenguer Fiol per dos jorns e an G. d'Urgel per I jorn que foren a serar e a fer dels caps de les taules a raó de vint diners lo jorn cascú	5 s.

Item pagam an G. d'Urgel e an Berenguer Fiol qui axelbaren a preu fet les tàpies noves dins e de fora e axelbaren totz los padrisos de tot lo palau e taparen e axelbaren als cun foratz 1 lb.
Suma 1 lb. 15 s.

fol 27v

Item pagam an R. Jordà per loguer de I seu aze de IIII jorns a raò de oyt diners lo jorn que tirà aygua a obs del morter gros e prim 2 s. 8 d.
Item pagam an G. Roselò per loguer de I^a somera sua de III jorns que tirà cals e aygua e gità brossha de fora lo palau 1 s. 9 d.
Item pagam per loguer de XX VI homens qui mudaren tota la fusta nova e vela del rebost del rey al portxo del seler e serviren los maestres e agranaren tot lo palau a raò de XIII diners per ome lo jorn 1 lb. 10 s. 4 d.
Suma 1 lb. 14 s. 9 d.

fol. 28

Item pagam per loguer de XX VI fembres qui serviren los ditz maestres e granaren totes les cazhes e els portxos dalt e de bax dels ayres dintra a raò de sis diners cascuna lo jorn e gitaren terra dels ayres al portxo del seler 14 s.
Item pagam per loguer de port de sis postz quen Jacme Dachs nos tremès a obs de taules de menyar al dit palau per I sarey 4 s.
Suma 16 s.*
*(la suma hauria de dir 18 s.)

f. 28v

Disapte XV de fabrer
Pagam an Jacme Tomàs fuster per II jorns que fo a fer peus a les taules de menyar 4 s.
Item pagam an Tomàs d'es Pujol per II jorns que fo a serar e troseyar fusta a obs de fer peus a les dites taules 3 s. 4 d.
Item pagam an Berenguer Fiol per II jorns que fo a serar aplenoyar e fer dels peus a obs de les dites taules 3 s. 4 d.
Item an Bernat Montagut per I jorn quel trematem a la Ciutat per reebra fusta a obs de les tirans de la cambra dels enfans 1 s. 8 d.
Suma 12 s. 4 d.

fol. 29

Item pagam per loguer de XIII homens que mudaren tota la fusta veyla e nova del rebost del Rey al portxo del seler e agramaren e escombraren tot lo palau con lo Senyor Rey dech entrar en Sisneu ab lo senyor en Sanxo e de Madona Sa Enfantà 14 s. 2 d.
Item pagam per loguer de V fembres qui foren en lo demunt dit servey 2 s. 6 d.
Item pagam a na Camps tendera per cinquanta segecials e olii que'n compram a obs de untar los golfons de les portes dels ayres dintra 1 s. 5 d.
Suma 18 s. 1 d.

fol 29v

Item pagam an G. de Puig Vert per III lanterns de cànem quen compram a obs de tencar e obrir les porteles con lo Senyor Rey fo a Sisneu 8 d.
Item pagam an P. Dalsamora per loguer de I^a sua somera e an R. Jordà per loguer de I aze a cascú per II jorns que feem gitar grana de la carera de fora lo palau e en feem aportar dues somades de romani 2 s.
Item pagam an P. Ferrer per hadobar dos panys del palau e per I^a balda que compram a obs del portal del pas qui és prop la tora 2 s.
Item pagam an Bernat Palau per port de I miler de segecials ab I^a senalla de palma qu'y comprà 8 d.
Suma 5 s. 4 d.

f. 30

A III jorns de mars

Pagam a Na Clara muler d'en R. de Palau per senales e seges e troyheles d'espert e altres cozes 8 s. 4 d. mela

Item pagam per loguer de 1ª fembra que gità la terra defora lo palau la qual isqué dels forats en que foren mezes les boquets de sota los enbans del ayre mayor 8 d.
Suma 20 s. 6 d. meala

fol. 30v

Item pagam an Bernat Rabassha e an P. Vaylfegó obres de la obra de la esgléyha de Sisneu per setza peres blanques que avien manlevades a obs del dit palau a raó de VI sous VIII diners la dotzena possades de la padrera a la dita esgléyha 8 s. 10 d. meala
Item pagam als demunt dits obrers per C 1ª quartera de cals amerada que manlevam e a obs de la obra del dit palau a raó de VI diners la quartera 2 lb. 10 s. 6 d.
Item pagam an Jacme Tomàs fuster per metra a preu fet los boquets de sota los enbans de la ayre mayor que li de per nos comtan en Miquel Rotlan 2 s.
Suma 4 lb. 19 s. 4 d.*
(la suma hauria de dir 3 lb. 1 s. 4 d.)

f. 31

Disapte XX VIII de mars de l'any de MCCC X

(.....) an Jacme Tomàs fuster per dos jorns (.....) aparelan e apiyar en la cuberta so (...) barana de la capela a raó de II sous lo jorn 4 s.
Item pagam an G. d'Urgel per dos jorns que fo ab lo dit Jacme Tomàs a la dita obra a raó de vint diners lo jorn 3 s. 4 d.
Item pagam an Simon de Puig Malver per D segicials mayors e per D barquerols quens tramés per en Bernat Palau treginer a XV de yaner prop pasat 13 s. 4 d.
Item pagam al dit Simon de Puig Malver per VIII Taules d'avet que pres per nos en Jacme Dachs a obs de fer taules de menyar al (...) palau a raó de V sous la taula 2 lb.
Suma 3 lb. 8 d.

fol. 31v

Item pagam que costaren de portar les dites taules a la porta de Sent-en Antoni (...)
Item pagam an Simon de Puig Malvert per V taules d'avet que compram per nos en Bernat Mertí a III jorns de fabrer prop pasat de que feem taules de menyar a obs del dit palau a raó de V sous la taula 1 lb. 5 s.
Item pagam al dit Simon de Puig Malver per I miler de sagicials mayors a raó de vint diners lo cent que sen portaren Bernat Palau treginer a X jorns de mars 15 s.
Suma 2 lb. 2 s. 8 d.

fol. 32.

(....) pagam a na Girarda Yenavessa per IIII quintars (...) debata a raó de XXI sous lo quintar (...) a obs del dit palau les quals dix an Domenech de Pont Tremol 4 lb.
Item pagam per port del dit ferre 4 s. 8 d.
Item pagam an F. Sabater per port de (....) 6 s.
Item pagam per II forelatz yenoveschs 9 s.
(...) pagam que Miquel Rotlan pagà per nos a (...) quarteres miya de gix 10 s. 6 d.
(...) que Miquel Rotlan pagà per nos a (...) miya (...) 12 s. 10 d.
Suma 6 lb.*
*(la suma hauria de dir 6 lb. 3 s.)

fol. 32v.

Item pagam que compram I necla quen Jacme Dachs comprà d'en Jacme Cossí a obs de tirans 2 s. (...)
Item pagam que'n Miquel Rotlan comprà a IIII jorns de febrer per portar fusta al palau de Sisneu 5 s. (...)
Item pagam que Miquel Rotlan donà an Berenguer Mayossa per 1ª necla de que fo feyta XX 1ª fuyla a obs de la dita obra 2 lb. 5 s.
Item pagam que Miquel Rotlan donà per nos a (...) Rolf per 1ª quartera miya de gix 3 s.
Item pagam an Rº Mulet farer per adobar claus grosses e landes de fer (...)
Suma 5 lb. 3 s. 6 d.

Índex antroponímic

Abdela, d'en G. d'es Bruyl		12
Abderasmen, d'en G. d'es Bruyl		12v
Abrafim, d'en G. d'es Bruyl		12v
Ali, serrey		20v
Asmet d'en G. d'es Bruyl		12v
Asmet, de Na Vayl Guarnera		12v
Barba, P.		12
Berenguer, d'en G. Mateu		6v
Berga, Bernat		12
Bartomeu, catiu del Senyor Rey		6v
Bessenya, Bernat	(picapedrer)	18v, 21, 22
Besseyha, G.	(picapedrer)	24v
Bruyl, Berenguer d'es		12v
Bruyl, G. d'es		12, 12v
Calafel, A.		11,
Camps, G. d'es	(traginer)	14, 17, 17v, 26, 29
Carniser, F.	(traginer)	11v
Cossi, Jacme	(fuster)	32v
Castelló, En	(saig)	11v
Clara, Na		30
Coll, A.		19, 23
Comas, Jacme	(fuster)	12v
Comes, Bartomeu	(fuster)	13v
Dachs, Jacme	(de la procuració)	2v, 6, 9v, 28, 31, 32v
D'Alçamora, P.	(traginer)	22v, 29v
D'Alçamora, R.	(traginer)	25
Domenech, P	(traginer)	23
Esdela (Abdel.la) d'en Puyol		6v
Fasen d'en G. d'es Bruyl		12v
Ferriol, P.	(traginer)	4v
Ferriol, R.	(traginer)	19v
Ferrer, P.	(ferrer)	29V
Figuera, Pere	(Procurador Reial)	2, 6
Figuerola, Bernat	(traginer)	14, 17, 17v
Fiol, Berenguer	(fuster)	8, 9, 10, 10v, 13, 15, 16, 16v, 17v, 24, 27, 28v
Fil, Bernat	(fuster-serrador)	20v
Fornet, Berenguer	(teuler)	23v
Garriga, G.	(traginer)	11v
Girarda, <i>venovessa</i>		32
Issa, d'en P. Barba		12
Johan, batiat d'en Bru		12
Jordà, R.	(traginer)	4v, 19, 22v, 27v, 29v
Lobet, Nadal	(fuster)	15v, 16, 16v, 18, 21v, 25
Manera, Nadal Sa	(fuster-serrador)	7, 7v, 10v
Manresa, P.	(traginer)	12
Masaguer, R.	(traginer)	14, 17
Mateu, G.		6v
Mayol, G.	(traginer)	11v, 14v
Mayosha, Berenguer	(fuster)	32v
Martí, Bernat		11v, 12, 12v, 31v
Mertí, R.	(tapiador)	3, 4, 5
Montagut, Bernat	(fuster)	5v, 7, 8, 8v, 9, 10, 10v, 13, 17, 28v.

Mulet, R.	(ferrer)	14v, 25v, 26, 30, 32v
Mussa, d'en Bng. Nabot		12v
Nabot, Bereguer		12v
Negro, Franco de		12v
Noset, En	(traginer)	3v
Palarés, Esteva	(teuler)	23v, 26v
Palau, Bernat	(traginer)	11v, 13v-14v, 17, 17v, 23v, 26, 29v, 31, 31v
Palau R. de		5v, 30
Palau, Simon de	(traginer)	2v, 5
Payés, Berenguer	(traginer)	12
Peliser, Esteva	(picapedrer)	15, 21v, 25
Pere, cautiú d'en Avela		6v
Perpinhá, Bonaventura	(pintor)	11, 17v
Pont Tremol, Domenech		32
Puig Malvert, Simon de	(fuster)	6, 9v, 31, 31v
Puig Vert, G. d'es		29v
Pujol, Tomàs d'es	(fuster)	7, 8-9, 10, 10v, 13, 15, 16, 17, 18, 20v, 24, 27, 28v
R. d'en Francho Negro		12v
Rabassa, Bartomeu	(traginer)	11v, 12
Rabassa, Bernat	(obrer església de Sineu)	30v
Ribes, En	(traginer)	2v
Rolf, En	(guixer)	32v
Ros, Jacomo	(traginer)	4v
Roseló, G.	(tapiador)	2v, 3, 4, 5, 18v, 21, 22v, 23v, 24
Roseló, G.	(traginer)	25, 27v
Roseló, Petro	(traginer)	4v
Roseló, R.	(traginer)	19v
Rotlan, Miquel	(Procurador Reial)	2, 6, 9v, 11, 17, 26, 30v, 32, 32v,
Rovira, G.	(traginer)	16
Sabater, F.	(traginer)	11v, 13, 32
Sayt, d'en Barba		12
Selveló, En	(traginer)	11v, 12
Terrat, Bernat	(picapedrer)	2v, 3, 4, 18, 21, 22, 24v, 25, 25v
Tomàs, Jacme	(fuster)	2-3, 4, 5-7, 8, 8v, 10, 15, 16-17v, 20v, 24, 26v, 27, 28v, 30v, 31
Tonyha o Toyha, Berenguer	(picapedrer)	18v, 21v, 24v
Toraló, Barthomeu	(teuler)	23v
Toyha, G.	(picapedrer)	18v
Uguet, Bertran	(traginer)	22v
Urgel, G. d'	(fuster)	7, 7v, 10v, 13, 15-16v, 18, 20v, 24, 27, 31
Vayl Guarnera, Na		12v
Vaylfegó, P.	(obrer església de Sineu)	30v
Vidala, Na	(flaquera)	11
Yeme, P. d'en R. Feriol		19v

Noms de lloc

Carrer nou (Sineu)	17v	Pedrera	2v, 19, 23, 30v
Ciutat	2v, 6, 11-12v 28v,	Porta de Portopí	6v
Església de Sineu	30v	Porta de Sant Antoni	6v, 31v
Forn de calç	3v, 4	Sisneu (Sineu)	11v, 12, 26v, 29, 29v, 30v, 32v,

Estances del palau

Cambra	4, 10, 11, 12v, 13, 15, 16, 17v-19, 20v-22, 24, 25
Cambra baixa	23,
Cambra del Senyor Rey	12
Cambra dels Enfants	2, 7, 11, 28v
Cambra juzana	18, 18v
Cambra nova	24v, 25v
Capella	24v, 25, 25v, 31
Celler	24v
Cuyna	8v
Escala	24v, 25, 25v
Portal	18 - 19, 21-22, 24v, 25v
Portal mitjà	17v
Porxo	20,
Porxo del celler	27v, 28v, 29
Privada	8v, 10v
Rebost	27v, 29
Recambra del Senyor Rey	10v
Torra	29v

Addenda documental

I

1301 *Cerdana, filla i hereva de Pons de Oltzeto, venia al rei Jaume II dos sous i un diner censal que rebia anualment sobre les cases que Ferrer carnisser rebia d'aquelles a la vila de Sisneu pel preu de 25 sous reials de Mallorca.* ARM RP 2.035 f. 14

II

1311 *A la obra del Palau de Sisneu.*

Item pagaren an Berenguer Calafeyl, obrer de la obra del Palau de Sisneu, per la messiò e despesa la qual feu en la dita obra, de manament del Senyor Rey, segons que en lo libre de la damunt dita obra, lo qual assigna als dits procuradors per partides, és contengut 20 lb. 9 s. 11

Item pagaren an Jacme Thomàs, mestre d'aixa, lo qual hi fo mes per guardia de manament del Senyor Rey, per tenir condret lo dit Palau dessà maestria per 1 any 10 lb.

ARM RP 3035 f. 51v

III

1314.1315 *càrcer de Sisneu.*

Item an Matheu Vailfegò per 1° cadena e II coyars que comprà a ops de la presò de Sisneu

2 lb. 4 s.

ARM RP 3036 f. 15v

IV

1316 *Celler de Sisneu*

Item pagaren per man d'en Berenguer Jener fuster per diverses obres e messions que feu en adobar e en recorer les botes del ceiler de Sisneu e en compra de dogues e de migans e de vimens, segons que per menut ne reté compte

21 lb. 3 s. 3 d.

ARM RP 3037 f. 28

V

A la obra del celer de Sisneu Diluns a VIII d'agost pagam an Berenguer Jener fuster per XXII iorns que obrà al dit celer a III sous lo iorn

3 lb. 6 s.

Item an Berenguer d'es Pi per XXII iorns

2 lb. 17 s. 4 d.

Item an Lorens d'es Puig per XXII iorns

2 lb. 17 s. 4 d.

<i>Item an Francesc Gerona per XX iorns</i>	2 lb. 13 s. 4 d.
<i>Item Ali Prexi jueu per XVI jorns</i>	1 lb. 4 s.
<i>Item I fedri d'en Jener per X iorns</i>	10 s.
<i>Suma per tot</i>	13 lb. 8 s.
<i>Item de lloguer de bèsties, e compra de dogues e de migans e de viments</i>	7 lb. 15 s. 3 d.
<i>Suma per tot</i>	21 lb. 3 s. 3 d.
	ARM RP 3.393 f. 55v.

VI1318 *forn de Sineu*

Item pagaren an Bernat Argimon forner per algunes obres que feu en lo forn de Sisneu, segons que per menut ne compta

1 lb. 15 s. 11 d.
ARM RP 3.038 f. 51

VII1321-1322 *Dades de compres fetes ops del Senyor Rey*

Dimecres a XIX d'agost pagam an Guillem de Buadela, Batle de Malorques, les quals li feem dar a la taula d'en Pere Reveyl e d'en Guillem Trobat e foren per la compra que feeren d'en Bernat Matheu de la meytat dels forns de Sisneu, e les quals lo dit Batle deu departir per los creadors del dit Bernat Matheu

800 lb.
ARM RP 3.398 f. 48;
ARM RP 3.399 f. 48

VIII*Dons fetes de manament del Senyor Rey.*

Item donam de manament del dit Senyor Rey, fet a nos per l'etre sua, an Bernat Matheu de Sisneu les quals li mana relaxar de gràcia del preu del luysme de la venda del forn de Sisneu

25 lb.
ARM RP 3398 f. 37

IX1322.1323 *Palau de Sineu*

Als honrats e discrets los senyors en Michel Rotlan, en Pere Burgués, procuradors del molt alt Senyor Rey de Maylorches, de-mi en Jacme Thomàs, servidor vostre, salut e honor: Fas vos saber senyors que Nuianyes ab II infans seus e en Francesch guixer han obrat assi en la examenea e forn del Palau del Senyor Rey IIII iorns faeners. E axi senyors, pensats los de pagar que yo no'ls he res donat. Foren fetes divenres a XXI iorns anats d'octobre

ARM RP 3399 bis (paper solt nº 43).

X*A la obra del pakau de Sineu*

Dissapte a XXIII de vuytubri pagam an Juannys guixer per V iorns que obrà en la examenea ab I iorn que li donam per anar e venir a III sous per iorn

15 s.

Item li pagam per II masips seus per los dits V iorns a II sous per iorn e per hom

1 lb.

XXX de mars de M CCC XXIII vench a compte en Jacme Thomàs de Sisneu ab los procuradors de tot so que avia despès ne bestret en la obra del Palau de Sisneu

121 lb. 5 s. 7 d.
ARM RP 3.399bis f. 56-56v

XI*A la obra del forn de Sisneu (forn menor)*

... an Jacme Thomàs ... en fer la lar de nou e de portar de Montueri estrò a Sisneu e ab so que costà la dita lar de taylor

8 lb. 2 s.
ARM RP 3.399 bis f. 57v

XII1323-1324 *A la obra del palau de Sisneu*

Item pagam en adobar e recorrer les cubertes de les cases del dit Palau, segons que en Jacme Thomàs que'n fo obrer, ne reté compte a menut

3 lb. 12 s. 8 d.
ARM RP 3.039 f. 30 ; ARM RP 3.400 f. 51

XIII*Cort i presò*

Item pagaren an Guillem Davi de Muro per l'alberch que'n compraren de manament del Senyor Rey, lo qual eyl avia en Sisneu per fer Cort e presó al dit loch, cor no ni-a 30 lb.

Item pagaren an Pere Perera de Sisneu per V morabatins e quart que eyl prenía sobre lo dit alberch de cens, los quals hom feu estimar a prohomens dignes de fe, qui aquels estimaren a IIII lliures qui ci és a eyl per cascan morabati 21 lb.

ARM RP 3039 f. 27v;

ARM RP 3400 f. 40

XIV

Item pagaren an Berthomeu Toreyó notari, per III cases, so és, les II condretes e la Iª era cahuda qui's tenien ab lo dit alberch d'en Guillem Davi, que'n compraren per aver compliment de pati a la dita Cort e presó, en les quals eyl prenía de cens V morabatins e II sous, abatuts II sous que'l dit Toreyó ne feya de cens al Senyor Rey, e axi donaren li per la dita rahó 17 lb.

ARM RP 3039 f. 28; ARM RP 3400 f. 40

XV

Palau de Sisneu i presó

... recorer e adobar lo palau e l'alberch que hom comprà d'en Davi a ops de presó 3 lb. 18 s. 3 d.

ARM RP 3.040 f. 53; ARM RP 3.401 f. 65

XVI

1328-29 Forns de Sisneu

Item pagaren per alcunes obres que foren fetes en les lars adobar e tornar de nou en los forns de Sisneu, ab l portxe que hi fo fet de nou, segons que en Jacme Thomàs que fo obrer ho mostre prestat ab X lliures que en Jacme de Lilet pagà en les lurs a taylor 46 lb. 14 s. 2 d.

ARM RP 3042 f. 47v.

XVII

1329 Abril 17 kal

Berenguer d'Ortha carnisser ven a Michel Rotlan i Pere Roig, procuradors reials, "per amplianda domus furni de Sisneu dicti domini regis" la part inferior d'una casa, que llandava amb la porció reial, que tenia per 10 sous de Na Pereta. El preu de la venda fou de 8 lliures

ARM RP 2035 f. 58v.

XVIII

1335 A la obra del palau de Sisneu

... so és, en compra de fusta que hom comprà d'en Berthomeu Passamar, que costà XXVI lliures IX sous VI diners, e en jornals de mestres e de manobres, e en recorer les taulades e en diverses altres messions manudes, segons que en l libre que'n Barnat Pocovi que'n fo obrer nos consignà ... (borrat)

ARM RP 3047 f. 36

XIX

1336 A la obra del palau de Sisneu

Item pagaren per la messió que fo feta en lo dit any a la obra del Palau de Sisneu, e en cobrir de nou lo ceyler del dit loch, per so con la cuberta era podrida e los cups guastaven se, so és en compra de fusta e de canyes e de pera e de caus e de teula e en jornals de mestres e de manobres, e ab l pati de terra que hom hi comprà, hon foren e ordonades de fer forques, que costà X lliures, e en diverses altres messions menudes, segons que en l libre que'n Bernat Pocovi de Sisneu, qui fo obrer, nos consignà, e en lo libre damunt dit de les obres largament e per menut se conten

195 lb. 17 s. 7 d.

ARM RP 3048 f. 29

XX

1338 Obres: palau de Sisneu

Item pagaren per la messió que fo feta en lo dit any (sic) en la obra del Palau de Sisneu, e en los forns del dit loch e en les cases que compraren a ops de tenir Cort, e en la obra qui fo feta a ops de la presó, ab lª caza que si cobri de nou, so és asaber, en jornals de mestres e de manobres e en compra de fusta e de pera e de caus qui costaren DCCC quarteres XXXIII lliures X sous, e pera que costà a ops de lª lar del forn de lª scala XVII lliures X sous, e II milia teules ab lo port VII lliures XIII sous, e moltes altres messions menudes e diverses que

foren fetes per rahó de les dites obes, segons que en lo libre de les dites obres en l quern que'n Bernat Pocoví nos consigna largament és contengut

144 lb. 12 s. 6 d.
ARM RP 3050 f. 54v

XXI Celler de Sisneu

Item pagaren per la mesió que fo feta en lo dit any al ceyley de Sisneu, so és en adobar errecorrecer los cups e lebotes e en adobar e recorreer lo dit ceyley, e en compra de fusta de castanyer e en compra de altre fusta a ops de forns e de bares e en jornals de mestres boters, qui adobaren en lo dit any tota la estada del ceyley de lonch en loch e en compra de sèrcols e de cadiretes e IIII botes qui hom hi comprà, munta per tot, segons que Pere d'Orpí, mestre boter, nos dóna compta e en Bernat Pocoví e en lo libre desus dit largament és contengut

90 lb. 11 s. 6 d.
ARM RP 3050 f. 56

XXII

1349 *A l'obra del palau de Sisneu*

Item en la obra la qual fo feta en lo Palau de Sineu so és, en adobar e fer 1ª clavaguera en mans de mestres e pera e cals. E en la obra qui's feu en la presó de Sineu, so és en fer 1ª escala de pera e l portal so és, pera e mans de mestres e clavo e caus. E en la obra la qual se feu en los forns de Sineu axi con tot assò largament és contengut en lo dit libre de dades del dit ayn (sic) en cartes L VIII

23 lb. 10 s. 6 d.
ARM RP 3052 f. 45

XXIII

1340 *Ceyler de Sisneu*

Item en la messió la qual se feu en l'ayn present en lo seyley de Sisneu so és asaber, en simentar II cups e adobar la vayela, en jornals de mestres e fusta per a fons e per mijans, axi con apar el dit libre de dades en cartes L IIII

31 lb. 9 s. 2 d.
ARM RP 3052 f. 46

Antroponímia i noms de lloc de l'addenda

Argimon, Bernat	forner	VI,
Buadela, Guillem de	(Batle de Mallorca)	VII,
Burgués, Pere	procurador reial	IX,
Calafell, Berenguer		II,
Davi, Guillem	de Muro	XIII, XIV, XV,
Gerona, Francesc		V,
Jener, Berenguer	fuster	IV, V,
Juannys	guixer	IX, X,
Lilet, Jacme de		XVI,
Matheu, Bernat		VII, VIII,
Orpí, Pere	mestre boter	XXI,
Ortha, Berenguer	carmissier	XVII,
Passamar,		XVIII,
Bartomeu		
Perera, Pere	de Sineu	XIII,
Pi, Berenguer d'es		V,
Pocoví, Bernat	mestre de Sineu	XVIII, XIX, XXI,
Pons de Olzeto		I,
Prexi, Ali jueu		V,
Puig, Lorens d'es		V,
Reveyl, Pere	banquer	VII,
Roig, Pere	procurador reial	XVII,
Rotlan, Michel	procurador reial	IX, XVII,
Thomás, Jacme	mestre d'aixa	II, IX, X, XI, XII, XVI,
Toreyó, Bartomeu	notari	XIV,
Trobat, Guillem	banquer	VII,
Vaillegó, Matheu		III,

Celler de Sineu	IV, V, XIX, XXI, XXIII,
Cort de Sineu	XIII, XIV, XX,
Forn de Sineu	VI, VII, VIII, IX, X, XI, XVI, XVII, XX, XXII,
Forques de Sineu	XIX,
Montuïri	XI,
Presó de Sineu	III, XIII, XIV, XV, XXII,
Ximenea	IX, X,

Resum

El palacio de Sineu fue una de las tres residencias reales construidas por el rey Jaime II de Mallorca y usado para su solaz. También fue usado por los Tesoreros Reales cuando éstos salían de la Ciutat para recaudar las rentas reales. El Veguer Foráneo también fijó allí su residencia y su escribanía. A partir del libro de fábrica (objeto de este estudio) se puede seguir el proceso constructivo de este palacio. Este libro, escrito entre 1307 y 1308, es el libro de construcción más antiguo de Mallorca. El palacio fue de gran importancia para Sineu, pues convirtió la villa en uno de los centros comerciales más importantes de Mallorca.

Abstract

The palace of Sineu was one of the three royal residences restored by the king Jaume II of Mallorca, and used for his own entertainment. It was also used by the Royal Treasurers at their frequent journeys out of the city (Ciutat de Mallorca) to collect rents. More over the *Veguer foràà* established his residence and bureau. From the accounts book we can find out the building process of the palace. This is the most ancient accounts book in Mallorca and was written between 1307-1308. The palace converted the village of Sineu in one the most populated and commercial places in Mallorca.